

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő 's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés félével 's pontosan 's jutányosan közöltetik.

Január 18kán a' nm. kir. helytartótanácsnál és főtörvényszékünknel hirdettetettki fels. urunknak minden magyar kebelre örvendetesen ható azon legfelsőbb rendelete, melly szerint koronás fejedelmünk ő fels. Magyarországnak kir. helytartójává, a' hétszemélyes tábla elnökévé, Pest, Pilis és Solt t. egyesült v. gyék főispánjává 's a' jász-kunok bírájává, üdvezült Nádorunk fiát István es. k. főherceget kinevezni méltóztatott. A' főmélt. Curia vegyes ülésében köv. foglalatu k. k. leirata olvastatott fel ő felségének:

1362/62 sz. **Ferdinand isten kegyelméből 'stb. — Nagyságos, tiszteletes, nagyságos és vitéz kedvelt híveink! Minekutána az örök gondviselésnek megfejthetetlen végzése szintannyira szeretett, mint hűn tisztelt bátyánkat, fonséges es. kir. örökös főherceg Józsefet, Magyarország nádorát 's kir. helytartónkat, és benne egyszersmind leghívebb barátunkat, Magyarországnak alkotványa felett mindenkori éber gondossággal örködő legbecsesb tanácsadónkat 's folséges kormányunk gondjaiban általában, különösen pedig azokban, mellyek kedves Magyarországnakra, 's az ahhoz kapcsolt részekre vonatkoznak, legállhatatosbban osztozó munkatársunkat, szivünk sajtó fájdalmára e' világból kiszólitotta; azon szilárd akarat, mellyel kedves Magyarországnak javát és boldogságát mindenkor öreghitni törekszünk, mit sem igényel élénkebben tőlünk, mint hogy e' súlyos veszteséget legalkalmatosb 's atyai szándékunknak leggyorsabban megfelelő módon pótoljuk, 's ugyanazért, miután a' nádori 's királyi helytartósági méltóság megürült, — addig is, mig a' nádorválasztás a' legközelebb országgyűlésen következni fog, — Magyarországra rendelendő kir. helytartónkról ideiglen gondoskodjunk. — Ehez képest, minekutána fonséges es. kir. örökös főherceg**

### István-t,

kedves öcsénket, főnemlített elfelejthetetlen bátyánknak nemcsak fiát, hanem lelke és szivének már is kitüntetett dicső jelleméről ítélve — örök emlékezetű atyja erényeinek is méltó örökösét Magyarországnak királyi helytartónknak és a' hétszemélyes tábla elnökének mindazon igazok, kiváltságok és előjogokkal, mellyek ezen méltósággal járnak, kegyelmesen kineveztük volna; hűségteket e' kegyelmes királyi határozatunkról tudomás és magok mihez tartása végett ezennel értesítjük. — Egyébiránt hozzátok császári királyi kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradunk. — Kelt birodalmi fővárosunkban Bécsben, Ausztriában boldogaszszony-hó 15dik napján, az úr 1847dik esztendejében. — Ferdinand s. k. Gróf Apponyi György s. k. Paziázi Mihály s. k.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (István es. kir. főherceg Magyarország királyi helytartójává nevezetik; kinevezések és előléptetések; Budapest január 18kán 1847; megdicsőült nádorunk temetése felte; a' progressisták és a' tulzó szabadelvűek politikája egy speciális példával röviden felvilágosítva Z; Törvényhatóságok: Turóc, Nógrád, Esztergom és Szerem megyék közgyűlései; Soprony, Székesfejervár, Pozsony és Esztergom városokból rövid közlések; erdélyi országgyűlés. Társulati élet: a' jégverés ellen kölcsönösen biztosító magyar egyesület zárszámadása 's határozata; a' vukovár-fiumei vasut előköltségre tett aláírások. Budapesti napló.)

Külföld. (Amerika, Portugália, Anglia, Németország, Egyéb hírek.)  
Ertesítő; dunavízjárás.)

### MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ő es. 's ap. kir. felsége a' székesi káptalanban következő kanonokokat, u. m. B i a c z o v s z k y Domonkót éneklő, D u l o v i c s Jakabot örkanonokká; A n d r e á n s z k y Menyhért székes-egyházi, K o l b a y Józsefet árvai, és F r a g n e r Jánost lipői főesperessé kinevezni; a' zengi káptalanban megüritült utolsó kanonokságra pedig P e t r o v i c s Lukácsot, püspöki lyceumban az egyházi történet tanítóját érdemesíteni; nemkülönben T a r n a y Mihályt az aradi váltótörv. szék ülőnként ezen hivatalától fölmenteni, 's eddigi hű szolgálatai méltánylatul „kir. tanácsos címmel“ felruházni; továbbá T a h y Gusztávot sárosmegyei volt alügyészt a' magy. kir. helytartótanácshoz tiszteletbeli fogalmazóvá kinevezni; végre dr. Z i p s e r C. A. tanárnak a' fonséges szász-altenburgi hercegtől nyert 's az ernestini házi-rendhez csatolt ezüst érdem-kereszt elfogadását 's viselhetését megengedni legkegy. méltóztatott.

A' nm. magyar kir. udv. kamra a' felsőbányai kánya-hivatali és helyettes bányabírósi megürült tollvivőségre D a n i e l s Antal központi segélydíjas fogalomgyakorlót — a' Nádszegen megürült k. sómázsáloi állomásra pedig M o l n á r Jánost ottani k. sőtőrét alkalmazá.

### BUDAPEST JANUÁR 18kán 1847.

Hétfőn volt a' nap, mellyen a' két testvér város számos tornyainak zúgó harangjai temetésre szólíták a' népet, az ország fő városa lakóit. Oda sereglettek ok u-

tószor látni a' magas szellem hamvadó maradványait, miket nem sokára hármás koporsó érc födele zárand előlök el.

Budapestnek harmincz tornyában mintegy k i l e n e z v e n h é t harang bus morájával zugta át a' bánat sulya alatt merengő két várost; és e' hangmorajban volt valami szivrendítő, lélekmozgató! Ezrenként lódtult a' nép keresztlő a' Duna jéghátán és esolnakokban, kettőztetett léptekkel sietve a' helyre, hol a' gyász érzete fákó lepellel vonta be az egész vidéket. E' jelenet nagyszerű volt és megható; könyárban uszó gyászünnepe a' félszázados nádorságnak.

Budavár komoly bástyáji az eltűnt századokon át sok jelenetnek valának tanúja, miket szomorúknak, gyászosoknak keresztelt a' hisztoria; gyilkot láttanak ok testvérközben testvér ellen, és sohajtozának a' sors átka alatt; látták a' kevély Szolimánt mint zsarnok urát a' magyarok hazájának 's a' félhold vas járná alatt nyögtek százötven évig és ezen időszak iszonyuan kínos lehetett, miként kínos szolgálta léte annak, ki urrá született 's olly sokáig parancsolt. De jegyezzük meg: hogy ezen időszak kora volt a' harcoknak, midőn a' hősek fájdalom borszu és harag fulánkjaival szelidítették, midőn a' csapás még mindig fenhagyá a' reményt: m é g g y ő z n i f o g u n k .

Ez állapotban a' legemésztebb keserűség is életet talál a' kiüdülésre; mert hol remény van, ott még nem következett be a' lemondás fagyasztó érzete.

De vannak pontok a' földi életben, hol minden remény mintegy megszakad 's mintegy óriási csalódás nehezül a' lélekre, hol a' szeretet könyfolyadékká olvad, de melly többé nem vigasztal, nem erősít; mert éltető nedv levén az elpatakzása által szárazággá satnyul a' kor, mellyre minden alkony egy egy fátýoldarabot akaszt gunyárgyul a' hiúságok után kapkodóknak.

A' szokás érvényes irányadója egyesek, sőt nemzetek életének is. Ha velünk és köztünk valamelly kedves, jótékony tünemény merül fel 's ha még e' tünemény hosszabb időig, például egy emberéleten át vezér vagy kalauz csillagként szolgál milliőknak, hogy ne tévedezzenek a' sötétben, hanem kiszámított sikerrel érjenek célzt: az embe-

rek végre e' kedves tüneményt annyira megszokják, hogy a' gondolat: ez életet tán el is vesztethetjük — egészen kívül esik a' számítások körén 's mivel annyira kedves, annyira jótékony, a' szeretet végtelennek akarná azt látni.

Nemzeti életünkben e' viszonyban valánk mi megboldogult nádorunkkal; ötvenegy évig volt ő kalauz a' magyar nemzetnek; osztozott jó és bal szerencséjében, vezeté azt átalakulási nehéz kérdéseinek szerencsés megoldásához; lelkesíté a' haza és civilisatio érdekében küzdőket, magamenvén buzdító példával előre; erőt önté a' csüggedőkbe, atyailag emelé fel az esteket 's gyámolító kezeit nyugtatá az ügyefogyottakon; atyjok volt az árváknak 's jóltevő támaszuk a' támasztalanoknak. Intézetek támadtak az ország haladását, emelkedését 's polgárisodásban előmenetelét eszközölők, mellyekben ő mint magas pártfogó jelent meg. Szerette a' magyart és hazáját, miként ő is szeretett 's tiszteltetett általok.

Illy kedves jelenetek 's hon-és emberboldogító foglalkodások közt tanulván nagy nádorunkat ismerni, tisztelni és szeretni, ki az: ki a' január 13ki gyászest hallatára szivben és lélekben meg nem rendüle? vajjon ki az: kinél e' csapás a' legváratlanabb nem volt? Egy perczben az ország első hivatalnokát, milliők jóltevőjét, annyi jónak eszközőjét elveszteni milly szilárdság kell! hogy erőrozkadás ne álljon be.

A' főváros népe még inkább megszokván őt, színről színre láthatván a' magas férfit 's érezvén naponként jótékony szellemének gyümölcseit — hallva a' magas férfit elszenderültét épen nem késett a' vég-tisztelet megadásán jelen lenni.

Engedjék meg tisztelt olvasóink, hogy a' magas halott eltakarításáig röviden érintsük a' gyászszertartásokat. Adatul szolgálndnak ezek majd egykor a' történetnek.

Január 13án szerdán reggel 9 órakor hunyván el nagy nádorunk, kesergő fonséges családjától környezve, 48 óráig halotti ágyában hagyatott érintetlenül, mellynek lábánál veres bársonnyal bevont asztalkán feszület 's két e-

zúst tartóban gyertya égett. Ezen asztalka mellett a magas halottért felváltva egyházi férfiak imádkoztak. A halottas szobában jelen volt mindig egy udvari tisztviselő 's az előcsarnokban két főhercegi huszár állá őrt.

Jan. 15kén ment véghez a boncolás 's bebalzomzás a trónteremben, mellynek bevégeztével a magas tetem négy udvari tiszt által a halotti szobába visszavitetett, hol is magyar tábormoki diszruhába öltöztetett 's koporsóba tétetett. Mindkét oldalról hat égő gyertya állított 's lábhoz a feszület; balról tétetett a sziv e t tartalmazó ezüst medence; jobbról a belrészeket rejtő érc edény; mindkét edény fekete selyemmel borítatván. Mire az első beszentelés végzé a várprépost.

A test kitételeig felváltva két lelkész, 's két főhercegi udvari tiszt imádkozott a magas halott lábainál.

Jan. 16án a várprépost által végzett második beszentelés után reggeli 8 órakor a fenséges halott hat udvari tiszt által a benső hivatalnokok 's papság kíséretében — a szívet és belrészeket rejtő edények egyegy pap által vitetvén — teljes csendben tétetett ki a palotai egyházba (várkapolnába.) E menetnél hat egyházi férfiú vive szövétneket 's nyolcz koronaórségi vitéz tevő az őrszolgálatot. Nyomban a koporsó után haladt a főudvarmester, kamrárok, segédek és ő fensége komornyikai.

Kitétel napjain január 16 és 17én reggeli 8 órától esti öt óráig szabad bemenete volt mindenkinek; e bemenet a kitétel harmad napján jan. 18án csak déli 12 óráig engedtetett meg.

A magas halott a templom hajójában úgy helyeztetett hogy arca a főoltár felé volt fordítva. A belső koporsó tölgyszékből készült, külseje vörös bársonnyal bevonva; a tetem szagos füvekkel töltött matrácson 's két vánkoston pihent. A belső koporsó gros-de-tours-al béleltetett; párkánya a külsőnek arany rojtokkal ékesítve 's aranyozott szegekkel kiverve; hat aranyozott golyón feküdt. Az alsó oldalakra hat aranyozott fogantyú illesztetett, 's balra a koporsón fent és alant két zár becsukásra.

A koporsó fedelére széles ezüst szövethől készült feszület tétetett, aranyozott szegekkel megerősítve, 's a lábknál egy ezüst lap becsavarozva következő felirással:

Josephus, Antonius, Joannes  
Archidux Austriae  
Regni Hungariae per semisacculum Palatinus  
Locumtenensque Regius.  
Natus 9 martii 1776  
Mortuus 13 Januarii 1847.

Ugyanezen felirat vala olvasható a szívet és belrészeket záró edényeken is, Cor és Intestina szavak hozzáadásával.

A koporsó felett állott a fekete posztóból készült mennyezet (baldachin); a falak is mindenütt szinte olyan posztóval voltak bevonva, mellyekre az elhunyt magas halottnak családi címerei tűzve valának. E címerlapok alatt a főnebbi irat, 's a fenséges elhunytak egyéb címzei magyar nyelven voltak nyomtatva. Több száz gyertya lobogott a koporsó körül, virágessomokkal választva egymástól. A nagy halott mellett a városi polgárkatonaság, jász-kunok, és Pestmegye katonasága álltanak őrt nemzeti öltönyeikben. A fekete posztóval bevont székeken egyházi férfiakat leheté látni ájtatos imába merülve. A főoltárnál az egész kitétel ideje alatt szentmise tartatott az elhunytért.

Jan. 18dián eltakarítás előtt történt a harmadik beszentelés primás és esztergami érsek ő hgsége által. 'S azonnal következett a temetési szertartás; mellyre primás ő hgségének egyházi szolgálata mellett megjelentek István és József es. kir. főherczegek mély gyászban, Ferencz (Ferencz Károly főhg fija) 's Leopold (Rajner es. k. főhg fija) császári kir. főherczegek; több egyházi méltóság, országos 's kormányzékai hivatalnokok, a katonai főtisztikar; Pestvármegye, a két testvér város, jászok és kunok hatóságai, és számos tömege a gyász érzettől elborult népek, melly az a nélkül is keskeny tért járhatlanná tevő.

Délután 3/4kor négyre minden jelenlevőnek mély fájdalomra tétetett le a fenséges halott családja sírholtjába, hová a szolgálattévő egyházi méltóságok 's a főudvarmester kísérek.

Pompa és zaj, mi a nagyobb temetéseket jellemzeni szokja, itt nem volt; sujtóbb volt a fájdalom érzete, sem hogy a szokásos szertartások minden részleteire kibocsátkozhatott volna.

Jan. 19én délelőtti 10 órakor a várkapolnában számos országos hivatalnok, kormány- és törvényhatóságok tagjai jelenlétében tartatott boldogult fenséges nádorunkért az engesztelő gyászmise.

És mi lelkünk mélyéből kívánjuk: béke és áldás lengje körül a helyet, hol pihenése leend a feltámadásig.

**A progressisták és a tulzó szabadelvűek politikája egy specialis példával röviden felvilágosítva.**

A Hetilap mult évi folyamának 103d. számában vezércikk közöltetik „Adózzunk“ cím alatt

„Az rhetorikai pompadarab, valódi remek,“ szöla hozzám olvasása után egy fiatal liberalis 's én igenlőleg inték fejekkel.

Tréfán kívül, abban dictió, erő, elevenség 's képzelődés van; de practicus ész? Ki a manó fog mindenben mindent keresni!

Boesánatot ez állításomért. Mi magyarok talentumokban bizonyosan nem szükölködünk, sőt ez talán egyedüli erős oldalunk, mert a talentumot hozzájárulásunk nélkül a természet adja. Más kérdés az: műveltetnek é ezen talentumok elegendőképen, 's kivergődnek é helyzetük egyoldalú álláspontjából tiszta mindenoldalú nézetre? 's végre bírnak é szép elnebeli tehetségű publicistáink és szónokaink elég practicus számító észszel 's higgadt vérrrel, hogy indítványaik a létesítésnek valamivel többet mint pusztá elméleti felvilágosítást kívánó pályáján biztos ariadnei fonalnak tarthatnók? Szolgáljon e kérdésekre a fenidézett cikk feleletül.

Tartalmának véleje arra megy ki, hogy a d o z z u n k és pedig ne csak imigy amugy, hanem t e l j e s a r á n y b a n a n e m n e m e s e k k e l. Ime a tulzó liberalisok kihirdetik ebbeli programjokat. Ők ezentul házi adóval, mérsékelt summácskával 'sat. meg nem elégszenek, hanem e g y s z e r r e m i n d e n t kívánnak; mert, ugy szólnak: ez a teljes igazság.

Igen, az kérdést nem szenved, azt a progressisták elismérik 's gróf Széchenyi István „Kelet népe“ munkájában már régen kimondá; de a gróf kimondá azt, mint végeztél, kimondá mivel az eszmetérjesztés által a kedélyeket e tekintetben is elő kell a haladásra készíteni; azonban szándéka koránsem volt az, hogy gyakorlatilag a z o n n a l nyakra főre a teljes arány kiállításán törekedjünk. És miért? mivel a d o l g s i k e r e n e m é p e n v a l o s z n u n k 's a j o z n a n p o l i t i k a a h a l a d á s t k o c k a z t a t ó 's m e g a k a s z t ó m é r é n y l e t e k e t k i z á r j a k ö r é b b o l. De lássuk.

Minden adózni akaró, így szól a cikkirő, igyekezzék t i z s z e g é n y n e m e s t a z a d ó z á s r a b e s z é l n i, az adózni nem akaró kaputosokat pedig l e k e l l s z a v a z n i. Ezen tanácsosal azon salto mortalera akar bírni, mellynél fogva aluhól egy szökéssel a roppant nagy hegy tetejére vergődhezzék fel.

Nekem ugy látszik, a tanácsadó lelkesedése felmagasztaltságában, fák miatt nem látja az erdőt; mert ugyan kérdem: maga áll é a téren, vagy vele szemközt egy ellenpárt, melly szintazt teheti, mit ő, kik közül szinte mindegyik tiz szegény nemes a nem adózásra bírhat és pedig vajmi könnyű szerrel, mert tömegestül irtóznak az adótól. És mi lesz azután a következés? Ah uraim! azt kiki átlátja, csak az ábrándozók nem, ők a k i m a r a d h a t l a n v i s z s z a h a t á s t s o h a s e m v e s z i k s z á m í t á s b a. Történni fog, a mi már történt, mert hisz ez már régi história 's hihetetlen hogy a tulzók annyi keserves tapasztalás 's emberélet-áldozás után még sem okultak. A házi adó mértékelen izgatása nem hozott előre hanem hátravetett makkas ellenszegülést 's idegenkedést támasztván a szegény nemességben iránta 's az arányos adózás salto mortaléja teljesen zátonyra hozhatja az egész ügyet, mert elidegenítheti tőle a kaputosokat is.

Hohó! kiáltanak itt a tulzók, tessék csak gyűlésbe jönni, l e f o g j u k s z a v a z n i. Uraim! gondoljátok meg, kétón áll az alku. E sorok írója ugy látja, aristocratiánk az adótól nem épen idegen; de rossz gazdálkodása 's fényűzése következtében eladósodott 's mig jobban nem rendezi magát és birtokát, nagy adót alig képes megbírní. Ha méltányos a k leszünk iránta követelésinkben, ugy hiszem, engedni fog; de ha észreveszi, hogy bóréről nélküle történik az alku 's egyszerre annyit kívánunk, meszerint nem ok nélkül megrontatásától félhetne: — bizony bizony mondom nektek, okadójatok, hogy az o n f e n t a r t á s ö s z t ö n s z e r ű é r z e m é n y é t e r ő s z a k o s a n f e l n e i n g e r e l j e t e k b e n n e, mert akkor még azok is szövetkezni fognak ellenetek, kik eddig az adózás őszinte barátai.

És ha azután a helyett hogy ti őket leszavaznátok, ők szavaznak le, totaliter persze, mert ha ti tühegyre állítjátok a dolgot 's egyszerre mindent akartok, akkor ők is győzvé, természetesen m i n d e n t m e g t a g a d n a k 's h a e z m e g t ö r t é n i k é s p e d i g e g y e d ű l i n p r a c t i c u s t u l s á g t o k m i a t t, a k k o r s z e r e l m e s a t y á n f i a i, i s m é t u j r a l e s z ű e s ű l ű n k é s s o k s z ű k s é g t e l e n z a j é s h á b o r g á s u t á n u j r a b e b i z o n y o d i k, m i r ő l e l e v e m e g k e l l e t t v o l n a g y ő z ő d n ű n k: h o g y t u d n i i l l i k a s z ű k s ő s é g e k é r i n t k e z n e k 's a m i n d k é t o l d a l o n v a l ó t u l z á s n a k e r e d v é n y e e g y 's u g y a n a z: l i m a r a d á s. E z t a k a r t a m t u l a j d o n k é p b e b i z o n y í t a n i.

Nézetek szélyel e világon. Mint egyszerre tudós nem esik az égből, mint fa egyszerre gyümölcsöt nem terem; ugy egyszerre tökéletes jogegyenlőség sem létesült sehol. Erőszakot lehet ugyan tenni a dolgok természetes folyamán, de nem normalis fejlődési uton 's ez utóbb meg-

boszszolja magát, szintolly erőszakos visszahatás történik 's a koczka újra megfordul.

Mi pedig, kik illy koczkajátéknak baráti nem vagyunk, kik maradandó sikert ohajtnak 's biztos haladást, e koczkázattól t o l n e v b e n i s m e g a k a r j u k m a g u n k a t k ű l ö n b ö z t e t n i, a p r o g r e s s i ó t v a l l v á n e l v ű n k n e k 's t a g a d v á n h o g y a z a t u l z ó s z a b a d e l v ű e k u t á n e s z k ö z ű l h e t ő. Példában felvilágosítva: a maradók azon gazdákhöz hasonlítanak, kik a tudományt figyelemre nem méltatják 's a szokás slendriája szerint intézvéen dolgaikat, természetesen jövedelemben nem gyarapodnak; a tulzó liberalisok ellenben azon új divatu gazdák, kik erőt 's körülményeket számításba nem véve magas kamatra kölcsön vett pénzen rögtön angol gazdaságot álltanak fel 's — csőd alá kerülnek. A progressisták végre — hej kiáltanak itt a tulzók, azok a theoriát a praxissal anyagi módon, mirifice tudják egyesíteni 's Crósként ülnek kincsben fülög! Tudjuk, tudjuk! Igen uraim, de ha tudjátok, ugy példámát szükségtelen bővebben magyaráznom 's magamat becses kegyetekbe továbbra is ajánlhatom. Z.

### TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

TURÓCZMEGYE évnegyedes gyűlését 's azzal egybekapcsolt törvényeskét november 30kán első alispáni elnöklet alatt nyitotta meg 's minthogy december 15dikére egyszersmind a számvizsgáló szék külön vala tűzve, csak december 19én fejeztetett be. Ha némelly ügyek élénkebb vitákra nem nyujtanak anyagot, akkor vagy többet végezzük, vagy a teendők hűjnyában korábban oszlunk el. A teendők elég jó halmaza lehetne, ha kivált a hátralevő 's évek óta csak a számonkérő jegyzékben föllelhető jelentések beadatnának; de ámbár végzés van, melly szerint minden évnegyedes gyűlés másod napján a számonkérő jegyzéket föl kellene olvasni, ez azonban három év óta már nem történt 's a végzés more patrio a jegyzőkönyvben, a számonkérő jegyzék pedig a jegyzői hivatalnál pihen. — A gyűlés, mint megyénkben szokás, a mult gyűlések jegyzőkönyve felolvasásával kezdődött, minek bevégeztével közigazgatási tárgyak vétettek föl. Előadásomban nem követve a napi rendet, mikor 's melly ügy tárgyalatott 's csak az érdekesbeket szemelve ki, azokat az olvasó közönségnek következő renddel adom át: 1) Megyénk állását tekintve 's egyszersmind azokra nézve, kik némi figyelemre méltatják megyénket, legérdekesb volt azon kancelláriai leirat, melly mult november 4dikén tartott közgyűlésünkben fölratva válaszólag érkezett 's mellyben megíratik, hogy a tisztválasztást megelőzőt vizsgálások és az october 19kei gyűlési események megvizsgálására küldendő választottsági tagok nevezése a főispánt illeti. Azok, kik mult alkalommal többséget képeztek, a kir. leiratnak szövegét, kivált azon szempontbul indulva, hogy a k. k. és rr. a kinevezési jogot a főispánnal közösen mondván, a kinevezés, ez értelemben a most felolvasott leirat által megállapítatik, azt tovább is előbbi nézeteikhez alkalmazva, értelmezték; de a szöveg többsége ellenkező véleményű lévén 's mint az előtt, akkor ugyan kevesebben, ugy most, de többen ezen kinevezési jogot kizárólag a főispánnak tulajdonították, a végzés is ez értelemben mondatott ki és a november 4dikén már kinevezett küldöttségi tagok vizsgálat végett ez uttal ki is küldettek. Ez ügyről valami bizonyost előre nem szólhatni most, hanem akkor, midőn majd a különben is helytartó tanács utján felterjesztendő vizsgálat bemutatatik, talán részleteseb tudósítást tehetek, addig tehát egy kis türelmet kérek.

2) A nm. m. kir. helyt. tanács egy intézvény által, egy felszázad katonaságnak megyénkbe szállásztatását tudatja velünk. Mi kik különben is a gabonának mindig szükében vagyunk, most, miután egy silány évet még silányabb követett 's miután burgonyánk oda veszvéen alig tudjuk mikép enyhítsük a nyomort, e teher elviselésére a szónak valódi értelmében képtelenek vagyunk, azért is a helytartó tanácsnak gyors postán megirtuk, hogy vagy a beszállászástól megyénket megkímélni vagy pedig e katonaságot a hadi pénztár költségén szerzendő gabonával méltóztassék ellátatni. Igaz! hogy más megyék sincsenek olly bőségben, mint szoktak lenni, hanem az is igaz, hogy midőn bő években a kiszolgáltató gabona piaczi áron felül tudatik be náluk, következőleg ebből akkor legalább inkább hasznuk mint kárjuk van, a most reájok háramlandó vesztesség nem olly kártékony, mint a felsőbb megyék adózóra, kik mindig vesztességben vannak. Voltak, kik ez ügy tárgyalásnál némi kötelességekről szólottak, hanem midőn a november 4diki gyűlésen a házi pénztárba még le nem tett országgyűlési költségek visszafizetése, az ez iránt közbújt felsőbb rendelet következtében, szóba hozatott, akkor ezen kötelességről még nem lehetek eléggé értesítve.

3) Protestans lelkészeknek, mint tudósításimból tudva van, mult évi egyik gyűlésünk a szavazási jogot megadta 's ez iránt hozott végzés, különös intézvény folytán ez

évben a helytartó tanácsnak fölterjesztett: mire az vizsgáló, hogy mivel a protestans lelkészek ez előtt ezen szavazási gyakorlatban nem voltak, a végzés legfelsőbb helyen megsemmisített. Ez iránt a felséghez újra felirunk különösen azt kiemelve, hogy más megyékben, hol szinte azelőtt miénkhez hasonló állapotban voltak az evang. lelkészek, ezen jog nekik megadatott s abban a kormány tudtával mostanig is megvannak; mi miatt végzésünket maga épségében hagyatni kérjük.

4) Szőgyényi L. ó nm. alkanczellárrá kinevezetését örömmel fogadtuk s ezt üdvözlő levélben is megíratni határoztuk.

5) Örök megváltással ekorig nálunk akár egyes jobbak akár községek még nem dícsésköznek s e tekintetben legelső kísérletet tón a megyebeli közalapítványi bizó uradalomban jobbak-telket mivelő nemes T. M. eddig sikertelenül.

6) A vallási ügy e gyűlésen újra megpendült azon helytartó tanács intézvény folytán, mely az átmeneteli élet kort magyarázza: mire mi újra felirunk, hogy a törvény az átmenetelt korlátozatlanul engedvén meg, a magyarázattal annál kevésbbé értünk egyet, mivel ez csak a törvényhozó testet illeti.

7) Adózók sorsán könnyíteni akarván, a megyei csődörök tartását ideiglen felfüggesztettük s azokat eladtuk.

8) Meggyőződve egy megyei kórház szükségéről, annak létesítését előmozdítandó eszközökri tanácskozás s ez utáni véleményes jelentés-adás végett, három tagu küldöttséget neveztünk, meggyőződve egyszersmind, hogy ily megbízásokban sokkal czélszerűbben eljár és sikeresebben működik kevesebb tag, mint a nagyszámu küldöttségek.

9) A marhahús ára, melyet némelyek csökkenteni kívántak, előbbi mennyiségében, t. i. 11 váltó krajczárban megmaradt.

10) Azon esedezvények, melyek több község által az iránt adattak be, hogy a külföldön üzött kereskedés közbejött korlátozások s tilalmak miatt nagyon esőkennvén, ok az adófizetésben e miatt enyhítést várnak, választvány-küldésre nyújtott alkalmat, melynek is fő feladata leszen az eddigi rovatozási rendszert átvizsgálni és nemcsak új forrásokra gondoskodni, hanem a rovatozási rendszert, mennyire az a mostani körülményekhez alkalmazólag, módosítást kívánna, új alakban kidolgozni és ugya megyének előterjeszteni.

11) Bábakalauz címü munkát, mellyel Tolnemege nekünk kedveskedik, szívesen fogadtuk s a végre, hogy azt helybeli körülményekhez alkalmazva használni lehessen, fő orvosunkhoz utasítottuk.

12) Több helyen, melyek a bányavárosokhoz közelségük miatt, zsidókra nézve tilosak, ezek már is állandó lakást kezdvén meg, onnan azonban a felsőbb helyről érkezett rendeletek következtében kiutasítandók levén, azokat, meggyőződve, hogy az arany és ezüst érczekbeni csempészkedések zsidók nélkül is követetnek el, pártolás alá vettük s a nm. helytartó tanácsot a demarcationalis vonal megrövidítésére kérjük. Mindenesetre feltűnő azon körülmény, hogy oly korcsmár, mellyért a keresztyén alig akár 70 flot fizetni, a zsidó 130 flot képes adni s e mellett még magának is kapni valamit. Mennyire nekem ezen körülményekről némi tudomásom vagy, én abban keresem leginkább az okot, hogy a keresztyén korcsmárosok jól szeretnek élni, rendesen tunyák és nem speculativ szelleműek; ellenben a zsidó kevesebb eléri be, mindig mozog s mindenhez fog: nem áll tehát azon gyakran felhozott állítás, mintha a zsidók csupa csalásból élének, mert habár ettől egészen nem mentesek is, de a keresztyének is igen jól tudnak keltő krétát forgatni.

13) Megyénk térképét lemásoltatjuk s azzal Széchenyi István gróf felszólításának eleget teendő, a magyar tudom. társaságnak közelebb szolgáljunk.

14) Mivel tapasztaltatott, hogy az 1836. 20. t. cikk nem úgy teljesítettik, mint szelleme kíváná s hogy a költségek gyakran kétszeresen is meghaladják az alapkeresetet, annál fogva elhatározatott, miszerint a csekélyebb összegek iránt az illető községek bíraskodjanak, a tisztviselők pedig, midőn földesurak elmulasztásából, minthogy ezeket illeti ugyan a bíraskodás a meghatározott esetekben, de annak gyakorlására nem szoríthatók, eljárnak, napidijaikat az adózó alpereseknek meg ne vehessék.

15) A raboknak ez évfolyta alatt nálunk jobb dolguk volt, mint sok szegény adózónak, azért is S. K. főjegyző indítványára napidijok 3 váltó krajczárral csökkentett s 15 vkrban állapított meg.

16) A házi adó szüksége ugyan nagyobb a tavalyhoz képest, a rovások illetvénye azonban megmarad ugy, mint tavaly vala. A zsidók most 1000 forinttal járulnak e teherhez, holott ez előtt csak 200 frtot fizettek: mindnyájan azon

véleményben voltak, hogy ezen összeget nevelni kell s e lehet is, csak a létesíthetőségre és mennyiségre nézve ágaztak el a vélemények, mert némelyek összeírását előboesáttatni, némelyek 400 flot, némelyek pedig 1000 flot kívántak kivettetni. Győzött az utolsó véleménye, miután a philanthropisták indítványa többséget nem nyervén, az elynek netaláni következetessége miatt ezekhez csatlakoztak. — Jövő gyűlésünk határidejét meg nem irhatom, mert ki nem tüzetett.

Időjárás igen kedvez a juhoknak, mert ekkorig semmi havunk nem levén, azok folyvást kijárnak. Ez minden esetre igen nagy jótétemény e takarmányszük időben. — A gabona ára majd egy forma, legalább ősz óta nevezetesen nem szökken. Buzának, pozs. m. 11 frt 30 kr.; rozsé 9 frt 15 kr. Burgonya, melly kóros vala, mind kiveszett, nem tudom mi lesz abból, mellyet mint egészségeset vermekbe ásatunk.

NÓGRÁDMEGYEI KÖZGYŰLÉS. \*) B.-Gyarmat, január 16án. Közgyűléseink f. hó 11 kezdetvén fih. ó mga szíves szavakkal üdvözlé a legközelebb felderült évben a nagyszámmal egybegyűlt kk. és rket, felhiva őket a közügyek iránti részvételre, kölcsönös véleménytürelemre és munkára. E felhívás után főjegyző ur örömrzete nyilatkozata mellett bemutatá a rendeknek azon gyönyörű emlékpénzeket, mik mult majusi közgyűlésünkben a nádori ünnepegy örökítésére három darabban megrendeltvén, legközelebb Pestmegyétől áttalküldettek. A kk. és rdek ezen valóban kitűnő szépségű műben nemcsak historiai emléket, de nádor ó fensége magas érdemei méltánylása mellett becsülhetetlen nemzeti kincsét vélték birni, ugyan azt örömrzetök kíséretében nádor ó fenségéhez irandó üdvözlő felírásukban is kifejezni határozták. Szönyegre hozott e határozat keletkeztek K. F. tb. által a kormány az azon legújabb tette, miszerint a hazában több helyen dohánybeszedéseket és szivargyárakat állított s cs. k. czim alatt kereskedést üzvén, oly polgári magányjogokba vág, miket ó sem jogi sem politikai szempontból nem helyeselhet; szomorúnak mondá, hogy a korm. a helyett, hogy egyesekben az ipar iránti részvétet edzené, azt ily később utóbb monopoliumra vezető tényekkel méginkább elidegeníteni s az alig virágzásnak indult csaknem egyetlen szép sikerű iparágat saját kezére megynerni törekszik. Kívánja, hogy a rdek a hthoz felírjanak ez iránti aggodalmokat kifejezendők, egyébként az egész tárgyat előbbi végzések nyomán az országnak már régebben származott sérelmeivel együtt országgyűlésre terjesztendőnek indítványozá. F. A. gr. gyakorlati és jogi szempontból vévén fel a dolgot, abban sérelmet nem lát, mert a kincstárnak eddig is volt két rakára Pesten, jövőre nézve azonban az indítványozó aggodalmaiban osztozik s ily értelemben a felírást nem ellenzi. K. J. e. alispán törvényt, jelesül az 1840. 17. t. idéz, mellyben bolnyhitási jog a földesurat s így a kincstárt is, mint illeti. R. F. tb. a B. H. ből tudja, mikép a dohányügyből egy egyszerű vámesere készül létesülni, mit törvényhozáson kívül valamint nemzet ügy kormány sem tehet, azt annyival inkább országgyűlésre tartozónak hívé. F. A. gr. s K. J. nak feleletük ugyanazon 1840. 17. t. idézi s abból nem tudja a többes számot kiolvasni. H. K. tb. kárhoztatá azon szerenesétlen hradói czikket s a felírást sérelem nélkül ellenzi. H. E. főbíró leginkább az új hivatalnokoktól, Sz. H. tb. a kincstár kereskedés káros következtéitől tart. Többben okoskodtak még a conservatívek közül az 1836. 6. tból, ha a földesur adhat egyedül engedelmet a bolnyhitásra, azt maga is megtarthatja s gyakorolhatja. Mindezekre a nagy számmal s mintegy 30 szóló ellenzéki tag által megfelleltett, különösen a monopoliumnak burocratiái o l d a l a emeltetett ki olly statusban, hol annak kezeléséről feleletthez a nemzet irányában nem létezik, a conservatívek némelyike által pedig említett azon haszon, melly ez ügyből a védegyesület és földmivesekre háramlandik, merően megczáfoltatott, s az indítvány szótöbbséggel végzéssé emeltetett.

Január 12én az alispáni jelentés vétetett föl, mellyből megértettük a rend és közbátorságjólétét, ros utainak hiányait, egészségi tekintetben sincs bajunk. A háziadó majd egészen, a hadiból pedig még 8000 fl. hátramaradás rovattott le, miért is a tisztviselőknek hála szavaztatott. A segedelmi magtárak mibenlétéről hallván a jelentést, azokból csaknem minden gabona elkölcsönözteték; sajnosan hallók, hogy előbbi várnagy úr a központi segedelmi magtárt a rendes megyei házi magtárral összezarvarván, mintegy 900 p. m. hiányt okozott és számadásit a vizsgáló küldöttségnek mind ekkorig be nem adta; a küldöttség ujabban oda utasított, hogy eziránt rögtön intézkedvén a számadással tartozót feleletre vonja. Az új s magányrendszer szerint felállított börtönökrül szólván je-

\*) E fontos közgyűlésről kétféle derék tudósítást vévén, annak kimerítőbb ismertetése végett mindkettőt adni czélszerűnek itéltük a szerk.

lentő alispán ur, szomoruan tudósítá a rket, mikép azokban egészségre nézve a levegő nem kielégítő fris és szelős s hogy a foglyok nagyszáma betegségben sanylódik. H. E. főbíró indítványára a rdek küldöttséget neveztek, melly aziránt egy ahoz értő embert meghallgatván, véleményt terjeszsen elő. A közinség elhárítására megajánlott 23 ezer pft. mikép leendő kiosztásáról s általjában azon munkáról vala szó, mellyet mult novemberi közgyűlésünkben ki-nevezett választvány készített. E' terv szerint egy központi küldöttség állandósittatik, melly a közinség fejlődési felett folyton örködvén, a szükségesek iránt a kerületi tisztviselő előleges meghallgatása mellett rögtön intézkedendik, a közmunkák pedig úgy rendelendők, hogy a szűkölködők mentül közelebb dolgozhasanak kebelükhöz, családakon ekép könnyebben segitendők, miert is határozatul mondatott ki, hogy 4—5 falu határaitban kijelölt mukára ugyanazon vidéki lakosok alkalmaztassanak. Némelyek az állandó küldöttségnek utasítást sem kívántak adni, azt minden megszorítás nélkül teljes hatalmulag intézkedésre felhatalmazók; a többség azonban ebben meg nem nyugodván, csekélyebbek iránt is határozott, azoknak ellenében, kik a segedelem-kiosztásban a kerületi tisztviselő mellett a földesurak szükséges közbejárulását is vitatták.

Jan. 13. azismert s előre kihirdetett marcalis gyűlés tartaték az 1613. 24. t. c. életbeléptetése t. i. a' tszéki táblabírák választása iránt. Az e' feletti vita egy érdemes conservatív szónok által pártkérésé tétetvén, a legkeserűbb s Nógrádban alig tapasztalt kifakadásokat idézte elő; mind két rész nagy értelmi erőt s küzdelmeket fejtvé ki, a tárgy e' nap, bár a gyűlés fisp. ó msága ritka férfiu türelem-kitartása mellett délutáni 5 órán tul húzódott s a tanácskozás gyertyavilág mellett folyt is, még ekkor több mint 50 egyed szólani kívánván, be nem fejezethetett s csak másnap 25 szótöbbséggel mondatott ki az 1613. 24. t. új életre ébredése. Ily gyűlésre Nógrádban nem emlékszünk, a törvény alkalmazásáról külön küldöttség működén, annak javaslatáról, egyes vitáskokról s egyéb a közgyűlésen előfordult tárgyakról legközelebb postán. \*)

De z s ó. Másik tudósítás így hangzik: Közgyűlésünk folyó évi január 11. a közügyekbeni leghőbb részvét és buzgalmat tanusító szokatlan nagyszámu közönség előtt kezdetett és folytonos — csüggedhetlen lelkesedéssel folytatott. Főispáni helyettes gróf szerény beszédben a rendeket az újév kezdetével üdvözlölvén, mind közügyekbeni részvéteket, mind személye irányában eddig tanusított bizalmokat továbbra is kikérvén: részéről a csüggedhetlen fáradozást s a becsület, szigorú igazság és pártatlanság iránti ígéretet újítá. — A jegyzőkönyvek hitelesítése után a főjegyző előmutatá a rnek a nádori félszázados hivataloskodás emlékére veretett s a megye rdeinek általa megrendelt s megis érkezett mindhárom rendbeli emlékpénzeket, mellyek a levéltárba tétetni határozattak. — Általános figyelmet s élénk vitát idézett elő K. F. nek a kormány által megkezdett dohánykezelés s illetőleg kereskedés földhozatala; mellyet miután mind statusgazdászati mind jogi szempontból tekintettel a haza ily természetvénye s gyártására s ehez képest az iparra nézve károsnak; jogi szempontból pedig a félhető monopolium miatt szinte veszélyes és sérelmesnek bizonyítgatott, oda hitta föl a rrk figyelmét, hogy annak további üzését minden áron az elldézett indokoknál fogva megakadályoztatni akkép törekedjenek, hogy a nm. htó-tanácsához felírás intéztessék annak megszüntetéséérti közbejárulásáért esedező; nemkülönben az országgyűlési sérelmek közé sorozandóul följegyeztetni kéré. — Károsnak sokan elismerék ugyan, a vélemények mindazáltal szerföltöt szétágaztak. — Hoszas vitaközás és szónoklat után 40 szónok 27 ellenében az indítványt egész terjedelmében elfogadta. Az első napi tanácskozás eny-nyiből állott.

Január 12. Első alispán terjeszté elő évi jelentését, mellynek főbb pontjai ezek: a mult évi adókievés e következő: honi tárban: 60,910; hadi tárban: 70,230 fl. p-pénzben. Többi pontjait a jelentésnek fájdalmasan hallgattuk, mert az minden tekintetből csak sajnálkozásunkra szolgált alkalmul. Az adózó nép szerföltöt nagy nyomorban sanylik, az általános egészségi állapot igen ros, s így a szenvedő emberiség nagy része munkával sem keresheti kenyérét. — A' halomás mult évben igen sok helyen nagyobb volt a choleraínál. — A' marhavész gyakori — a' szarvasmarha leginkább tüdővészben, mi a mult éveki poros takarmánynak tulajdonítható — a' juhok métegyben, a' lovak rühben döglenek. — A' börtönök mód fölött telvék, mihez hasonló esetről alig emlékezhetni, mostani számuk a' bebörtönzötteknek fölülmul 500at. — Ezt a' nagy inségnek tulajdonítja jelentő alispán s leginkább két nagyobb szerű pajtarabló társaság fölfedezték, mellyek rendkívül szaporíták a rabok számát; a' rabnók nagyobb

\*) Szívesen elvárja a szerk.

része gyermekgyilkos (lelenczház mikor jó el a' te orszá-god?) Alispáni jelentésből értettük azt is, miszerint ez új börtönökben a' rabok legnagyobb része skorbutban sany-lott és sanylik most is, mi úgymond a' rekedt állott levegő, nedvesség és a' mód feletti hidegségnek, mely leginkább a' felsőbb emeletekben létezik, tulajdonítható. — E' viszsza-állapot, mely a' rnek a' börtönépítéskori céljoktól, úgy mint az ember-javitástól egészen eltér, főhivá élénk fi-gyelmöket és segítséi szándékjokat, minélfogva is a' börtönépítési választvány oda utasították: miszerint a' fűtés célszerűtlensége okait kipuhatólván annak javítását esz-közölje. —

Mult novemberi évnegyedes közgyűléskor a' szen-vedő emberiség fölsegéllésére birtokaránylag kivetett pénzmenyiség kezeltetése legcélszerűbb módjait kidol-gozandó választvány küldetvén ki, javaslatát terjeszté elő, melyben a' megye különböző helyein történeendő kötéré-sek, kavicsozások és ezek fuvarozásai, 's ha idő engedni fogja, utak csináltatását javasolván a' napi bért 16 pgo kiban ajánlá megállapítani 's továbbá több tagból álló központi választványt kineveztetni oly meghatalmazással főruházottat, mely folyton együttműködven a' tisztí ösz-szeírásokból kiviláglandó nyomorultak élelem-keresését igazságos uton léptesse életbe 's megszűnven minden to-vábbi segélyszükség, számadásit terjeszse elő. Csekély el-lenvetések után elfogadtatott.

Január 13kán. Novemberi közgyűléskor indítvá-nyoztatott 's elvileg elfogadott törvényszékek akkénti ren-dezete, miszerint csupán határozott számu 's a' megye közönsége által választott táblabírák 's illetőleg tisztvise-lők birjanak szavazattal, mint akkor csekély népi gyűlés-ből a' mai napra eleve kitűzetett, K. F. táblabíró által szo-kott lelkes beszédében a' végzés értelmében fölelevenit-tetvén tanácskozási tárgyat bocsátatott. — E' napi gyűlés szerfölött népes volt. Igen különös volt az, hogy ezen, ma-gában egy párt elvét sem tényező kérdést a' conservatívek mint ellenzéki tagtól indítványoztat ellenzékinek találván azt a' conservatív iránynál fogva leszavazni célzottak. A' kedélyek mindinkább ingerültek, ez indítvány létesítése szükségét mint a' hallatlan visszaélések megállításának e-gyedüli gyógyszerét mindenki a' törvényszékek ekkénti, vagy még jobb rendezése által látván elérhetőnek, elvileg pártolá, de a' conservatív pártot már e' mostani gyűlésen is egy igen értelmes és hódító előadásu férfiu képviselvén megyénkben azt más alakba öntve indítványozá: t. i. hogy e' tárgy mint az egész ország törvénykezéseire alkalmazandó, országgyűlésileg orvosoltassék, addig azonban ma-radjunk a' régienél, azaz ha ideiglenes, nem is gyökeres, de legalább akadályozó gyógyszer találandunk e' viszsza-élések megállítására — tőrjük, tehát. — Ezen napi gyű-lésen lehetett látni megyénk értelmiségét. 60 szónoknál több szónokolt 's mind hoszasan és értelmesen a' különb-ség egy két szó volt, később a' túlsó félről a' beszédek hoszzak, majdan személyességekre térengők valának, majd ismét egyik háromszor is felszólt, nem véve tekintethe a' följegyzett szónokok seregét, nem az idő későségét, 's így történt az, hogybár hetedfélig folytattuk a' tanácsko-zást 's ennélfogva gyertyavilágnál, mégis, miután 50nél többen voltak följegyezve, az másnapra halasztatott.

Január 14kén a' jelenlevők száma még nagyobb vala, gyanunk a' pártoskodásról talán nem volt alaptalan, mert épen e' nap levén kiűzve az inségeskedők felségél-lésére kivetett teher lefizetése; tenger köznemesség, fa-lujegyző 's más quasi-honoratior seregelvén székváro-sunkba néhány tulpárti nem áttállá a' köz-ügyet és igazságot kockára vetve 's a' be-sereglett nyers erőből sokat behozva szavaztatni, miután azonban némelyek nevei igen föltűnven kiletők igazolásá-ra az ellenzékiek által felszóltattak, 's ök önkint elálltak szavazatuktól, bevallva nemtelenségüket, 's miután Sz. P. szolgabíró és F. P. thiró nyilvánosan felszólván a' kor-teskedés ellenében a' főispáni helyettes a' többségnek mi-kéntiállásában a' végzést kimondani szorgalmaztatott, a' rendek csak azokat engedék szavazni, kik eddig följegyez-ve levén, egyszersmind megnyugodván abban, miként senki se be — se ki ne mehessen, a' végzés K. F. indítványa ér-telmében 103 szónoknak 85 elleni többségével kimondatott — és így törvényszékeink ezental rendezettebbek leendvén csupán a' megye rendei által választottak birhatandnak szavazattal.

Ha a' tanácskozás részleteire, nagyszerű élénksége-re, vagy az értelmesség meglepő kifejlésére, 's némelyek nyilatkozataira bocsátkoznám, szükek lennének e' lap hasábjai, mind a' mellett ezt most elhallgatva még sem mellőzhetem főispáni helyettes ő mgának nagy béketűrés-sét, igaz tiszta jellemét, szigorú igazságát, becsületességét 's minden párt vagy személyeskedés nélküli nyájias maga-veletét, mint eddiglen úgy leginkább e' két napi tanács-kozásban tanúsítottat kiemelni azon nyilatkozatomat csa-

tolván hozzá, miszerint igazi hazafiu szeretetemből csak azt kívánom, bár minden megye illy kormányzóval lenne megáldva, nem kellene a' sérelmek számát mindinkább szaporítanunk. —

Jan. 15. Nádor ő fensége rögtönítelő hatalom-meg-adásra fog megkéretni. A' zágrábi levél főispáni helyettes úrnak azon nyilatkozatánál fogva, miszerint e' megye több illy levelet hasonló esetekben az országgyűlési utasítások-kal foglalkodó választványhoz utasítván ez is oda tété-sék, elfogadtatott. — Jövő évnegyedes közgyűlésünk april 15én veendi kezdetét. R. L.

§ ESZTERGAM VÁRMEGYE KÖZGYŰLÉSE, első a' tisztujítás után Andrassy Mihály első alisp. ur elnökl. alatt jan. 12. kezdődött; széket foglalván az elnök, megyénk mult évi állapotát következő jelentéssel rajzoló: „Bizodalom a' polgárnak legdrágábbika adá nekem ezen helyet, büszke vagyok reá, mert azon öntudat kísér, ha eröm, tudomá-nyom 's tapasztalásom híjánzik is, akaratom szilárdságát adhatom biztosítékul a' t. kk. és rr. nek. Midőn közvetlen kormányával díszesítének föl a' t. karok és rendek ezen nekem igen kedves megyének, egyszersmind hiszem tisz-temmé tevék mind hazánk törvényei, mind a' főálló szo-kás, hogy örökjésem a' törvények szigorú végrehajtásán, szerezzek minden ágaiban a' közigazgatásnak kellő tuda-mást, ezt megtevém, megtevém pedig nem azért hogy én, és a' kk. és rr. tudják, hanem hol híjánny létezik, azt sikere-sen minden erélyességgemmel kipótoljam. Nem veendik te-hát rosz néven, ha a' kk. és rnek e' megye állapotjáról hü rajzot adandok. (Halljuk! halljuk! éljen!)

1) Vallásosság: a' mint egy részről mindenki tiszté-nek isméri sajátja erősítését, úgy e' megyében a' vallás szabadságát, mint egyesek és nemzetek legszentebb tulaj-donát nem gátolva, egy csekélyebb eseten kívül, egyenet-lenség nem tapasztalható. —

2) Az erkölcsiség, megyénk népének hajlama, egy pár dévajsból eredt pinczefeltörés kivételével, megnyug-tató. —

3) Népnevelés alapját tevő le legkegyesb örökös és val. főispánunk, a' nemes főkáptalannal együtt, mert derék és jellemus két tanár oktatása mellett miveltenek tökéle-tesen a' néptanítók, mely tanodából illy elkészült tanítók az egész hazában nyervén alkalmazást, hála és áldás kísé-rendi az alapítókat. E' megyében a' lelkipásztorok újabb i-dőben legnagyobb erélyességgel vinak e' szent ügy mellett 's biztos reményt nyújtanak e' tekintetben szebb jöven-dőre. —

4) Nemzetiség, mely nélkül a' nemzet csak esontvá-z lélek nélkül, 's gyöngesége miatt a' nemzetek sorából is ki-sodorhatnék, nálunk még többet igényel, — a' tót ajkuak több idegenséggel viseltetnek ez iránt mint a' németek, ez utolsók több helységben, u. m. Kirván és Csolnokon nevezetesh előmenetelt tesznek. —

5) Közbatárság ellen eddig minden súlyos körülmény daczára csekélyebb lopásokat kivéven, P. J. ünök uron történt erőszakos rablásan kívül, nem ejtetett sére-lem, 's ennek következtében azonnali üldözést rendelék, a' maróti, dömösi és szentléleki erdőket Pestmegyével egyet-értőleg keresztül kutattam, a' rablók híhető Hontmegyéből Nógrádnak vonultak. —

6) Szembetűnő volt az orvosszerek oly nagy men-nyiségű kiszolgáltatása, minek igaz okát fűrkszvévén, úgy találtam, hogy az idők rendkívüli járasa rendkívüli betegségekét idézett elő 's az orvosi lajstrom sze-rint öt ezer betegem fölül vala e' megyében és így az or-vosok iparkodása segített a' bajokon. Szolgynben négy hét előtt ütött ki nagyobb mértékben a' vereshimlő, hol 54 gyermek lön áldozata 's most is sanylik még 110, hová azonnal Pathó József tiszteletheli sebész küldetett, ki a' be-tegség megszűntetéséig ott maradt.

7) Balesetek, u. m. gyuladások: Szenttamáson 2, vizi városban 1, Muzslán 1, Nyergesujfalun 1, melyek tetemes károkat egyesekre ugyan okoztak, az egészre még sem oly nagyokat. Öngyilkolás által 5, mást gyilkolva 3, véletlen halál 2 történt.

8) Rabjaink száma most 23, kik mindnyájan részint perbe idézve, részint elítélve vannak, ha némely kereszt-levelek beérkeznek, jövő törvényszéken mind el leend itél-ve, kik közül 4 gyilkolás, egy lázítás, egy, kétszeres házasa-g, többi lopás büne miatt van letartóztatva 's esztergami-megyei öszvesen csak 7, többi rabjaink külmegeiek.

9) A' tisztí ügyész fölperessége alatt foly 22, urbéri 22, fenyítő 16, esődületi 11, a' többi bíróság előtt 25 pör szóbeli pörökön kívül és így rendes folyamú pör 96 rész-int lefolyt részint folyamatba tétetett.

10) Közmunka tekintetéből: az utak kijavítottak, a' bécsi út rendszeresen elkészítetett, a' bikoli, dömösi hidak ujjolag készítették; a' dági csatorna-csinálás megkezdett; a' kémendi hid kijavítottat; az ebedi zugónak, véletlen for-rás támadván a' hidfőkben, tetemes megrongáltatása kez-

detett kijavítani, de hideg idők bekövetkeztével nem foly-tattathatott a' munka. Kicsindén és Karvánál sarkantyúk készítették, kémendi hídnál hajdubáz építették; továbbá a' kk. és rr. nagylelkűségéből építették föl a' magtár.

11) Az adó 184<sup>3</sup>/<sub>100</sub>ik évre egészen befizettetett; régi hátramaradás 26,028 ft 19<sup>3</sup>/<sub>100</sub> kispénz; van a' házi pénz-tárban 9580 ft, a' hadiban: 3200 ft.

12) Mértékek vizsgálása tekintetéből a' helységek a' tisztviselő urak közt föl vannak osztva, 's híjánnyok találtat-tak mégis; e' tekintetben először szükséges, hogy a' tisztvi-selő urak ezt minden helységben havonként legalább egy-szer tegyék, másodsor a' gyűlés folyamán előforduló, Pesten és Budán működő biztosság javaslatán alapuló vá-lasztvány jelentése sikeresítése a' molnárokra nézve, kik a' szegény népet nem irtóznak főképp illy szűk időben leg-szemtelenebbül csahni, minden malom előtt egy megyei hi-telesített mértéket tartani, és megmérni a' buzát, erről az illetőnek nyugtatványt adván; a' lisztet azon nehézségben adni, lehuzván a' neki járó 11ik részt, ha nem is leend egé-szen a' dolgon segítve, legalább az ellenőrség nagyobb leend.

13) Bár sok ábránd és lelkes szó emeltessék is az adózó nép sorsa mellett, maguk a' főálló törvények nyuj-tanak vagyonukra legtöbb biztositást és sorsuk tetemes enyhülését, ez pedig egy történekk ha a' törvények pontosan megtartatnának; azonban egész hazaszerte e' tekintetben kimondhatlan a' híjánny, melynek pótlása a' mi kedves kis megyénkben könnyen megtörténik, ha tisztviselői szilárd akarat 's az uradalmak erélyes és igazságos közremunkálá-sa a' t. kk. és rr. által támogatva működik. a) Az árvák és bírák számadása tudniillik az egész megyében még nin-esen legkívánatosb lábon, sok helyütt rendtelenség létezik, nevezetesen legnagyobb Dágon; de reményt nyujt, hogy a' nemes káptalan, mint már más helységekben tevő, ezt is egy év leforgása alatt rendbe hozandja. Béla, Német-Szöl-gyén, Uny, Nyergesujfaluban részint a' bírák, részint árvák számadásainak vizsgálása függőben van, több más hely-ségben sem létezik pontos számvétel és vizsgálat; kívána-tos lenne a' batorkeszi uradalomnál szokásban levő árva-pénte-kezelés-mód utánzása, miután t. i. úgy is az urada-lom felelős, egy tisztje által kezelteti azt, kinek a' hatod pénzéből elegendő jutalom nyujtatik, és mindenkor mint más pénztárt, úgy ezt is rendben kezelheteti, megjegyez-endő az is az árvai számadásban, hogy az árva évei pontosan számban nem tartatnak.

b) 183<sup>7</sup>/<sub>100</sub>ik évi 4k törvény 7ik szakasza szerint az a-dásvevésekről a' helységben nem létezik rendes jegyzőkönyv, kivéve 9 helységet, melyek rendes vitelétől függ a' birtok-biztosság, mely jegyzőkönyvek egyikének az uradalomnál, másiknak a' bírói ládában kellene lenni.

c) Ugyan 183<sup>7</sup>/<sub>100</sub>ik 9ik t. cikk 6ik szakasza szerint ha elhalnak a' szülék, az árvák vagyona rendesen öszszeíratik ugyan, de a' nemes megyének ezen öszszeírások be nem adattak, jövedőre tehát járásbeli szolgabíró urak az idé-zett törvény értelmében tudósítástételre lennének utasi-tandók.

d) 1840ki 8ik törvény 15ik §-za az aszsonyi hozó-mány, mihelyest férjhez menend, irassék öszsze, böcsül-tessék meg és az uradalom befolyásával, a' jegyzék bírólá-dába egyik, másik példány pedig az aszsonynak adassék; két helységben kezeltetik rendesen, többiben csak ha beje-lentetik, egyebütt épen nem, erre nézve a' községek újra figyelmeztetendők lesznek.

e) Helységi láda vagyis községi levéltár csak Bajó-ton és pedig jó rendben vagyon, az iratok lajstroma ren-des, többi helységben vagy ninesen láda 's ha van is, az irat-ok rendetlenül vannak minden mutatótábla nélkül, a' lá-dák tehát beszerzendők, az iratokról rendes mutató ké-szítendő a' jegyzők által, a' járásbeli tisztviselő urak, úgy az uradalom által is évenként megtekintendők lennének.

f) Biráskodásokról 1840ki 9ik t. cikk 6ik szakasza szerint csak 9 helyen rendesen, 3 helyen rendetlenül, többi helységben nem is vezetetik jegyzőkönyv, tehát szembesi-téskor oda intendők a' községek, hogy e' tekintetben te-gyenek a' törvénynek eleget. Végre

14) Tisztemnek ismém a' t. kk. és rr. et a' jelen és bekövetkező inségről kellőleg tudósítani. Vettellen taláta-tik közel 500 pozs. mérő alá való föld u. m. Bart, Batorke-szi, Béla, Ebed, Kicsind, Kóhidgyarmat, Libád, Magyar- és Német-Szölgyén, Párkány, Bajna, Bajót, Csév, Dág, Do-rog, Epöl, Kesztoz, Marót, Szentgyörgymező, Süttö és Tokod, legtöbb Tát és Tokodon; ha szerencsénk lehetett volna magtárunkat betölteni, ezen híjánny pótolható lett volna 's tarthatni a' tavasi vetés híjánnyától, nem marad itt egyéb hátra mind e' tekintetben, de a' fenyegető szükség erkölcsileg köteleességül teszi a' földesurásoknak nagy-lelkűen elhárítani az éhséget, Örömmel jelenthetem a' t. kk. és rr. nek, hogy már több földesur pénzzel és buzával se-gíti sanylódo jobbágyit, bizton reménylhető, hogy e' tekin-

tethen részükre minden el fog követelni; de ki is kétkedhetnék, midőn e' kis megyének nagylelkű primás-herceg, nemes káptalan, bőkezű Pálffy hg és alapítványi uradalmak teszik közel 2] át, többi is a' jó példát követvén, mint eddig úgy tovább sem maradnak hátra. Azonban noha szűk termés volt, a' megye mégis azon szerencsés helyzetben van, hogy a' vasutnál, kőszénbányáknál, a' vári templom-építésnél minden munkálkodni akaró kereshet annyit, mennyivel magát elláthatja jövő aratásig, és így kivevén azt, ki vagy betegség, vagy öregség miatt nem dolgozhatik, vagy pedig tunyaság miatt nem akar dolgozni, a' többinek éhségtől nem lehet tartania.

Ezek azok, melyekről kellő tudományt magának szerezni tisztemül ösmerém, hogy a' t. kk. és rr., nemkülönben kedves tisztai társaim közremunkálásával folytassuk a' rendet, hol ez nem létezik, hozzuk be, terjesztjük az erkölcsiséget, örökadjunk a' népnevelésen, küzdjünk erélyesen nemzetiségünk mellett, az adózó sorsán javítsunk, egy szóval bár mit tehetek, csak csekély lerovása leend annak, mivel tartozom.

Ezen alispáni jelentés köztetszettel fogadtattott, jegyzőkönyvbe iktattaték 's megrendeltetett, hogy évenként hasonló számadással örvendeztessenek meg a' megye rendei. Valóban egy alispán lelkiismeretességétől igen sok függ, 's mi dicsékedve jegyezzük ide, hogy nálunk az alispáni széken lelkiösméret ül a' közigazság 's kivált köznép java üdvötszai közt.

Január 14dikén reggel elnökileg értesítettvén a' kk. és rr. fens. nádorunk elhunytáról, a' sziveket elfogó fájdalom minden arcon, minden nyelven felmerült; a' nemzeti nagy halott emlékéket hirdető könyveink és levéltáraink; a' közönség e' megyében kétheti gyászt rendelt, melynek külső jeleit tisztviselőink a' következő nádor megválasztásáig viselendik; nemkülönben küldöttség rendeltetett a' végtszélet-megadásra első alispáni vezérlet alatt. Midőn a' bokros érdemnek adóját leróni eként ügyekezének e' megye rendei, az igazság-kiszolgáltatást és közigazgatást kerékvágásba vezették. — Közlött alispáni jelentésből értvén ugyanis, miként 500 p.mérő alái föld vettelen, az érseki és káptalani uradalmak részéről azon örvendetes megnyugtatót vettük, hogy magtáiraikat nem ürítendik ki kereskedők, hanem a' gabnát apródonként, jobbagyaiknak piaci árán olesóbban adandják; (örvendetes tudomásunkra esett ez uttal, hogy valamint primás ó hercegsége roppant pénz és gabnamennyiséget osztja már ki 's e' forrás fogyhatlan, úgy hogy napi adakozásai évenként 30—40 ezer v.tra rugnak; úgy a' káptalan is tetemes adakozványi miatt dicsértetik; nemkülönben annak egyes tagjai: Miskolczy Márton püspök 's Jaross Vince kanonok urak.) —

Hogy erkölcsi állapotját megyénknek kedvező állapotban tünteté fel a' jelentés, az megnyugtató; de hogy az egész párkányi járásban egy garas rendőri bírság sem volt, az mégis feltűnő. — A' tisztviselő urak buzgalmának szép jeleit láttuk a' rovások és közmunkák öszszeírásainál, sok hiány pótolatott, 's e' pontos kezeléssel nagy adórész és munkaerő által könnyebbités eszközöltetett szegény adózóink részére. — Szőgyényi László ur ó excjának üdvirat határozatát. — Somogy v.megyének levelét a' részek vizsgálata tekintetében pártolja megyénk 's épen azért Doboka, Alsó-fejér és Torda erdélyi v.megyéknek felszólítását csak azon részben vallja magáénak, a' mennyire mi is egész testvéri hűséggel ohajtjuk Erdélynek honunkkal egybeforrását. — Országbíró ó nmlga Horvát István jeles könyvtárát ismértető és ajánló levele kedvesen fogadtatván, a' nevezetes tárt megvételére rögtön reá állottunk. — Hús árszabás (fontja 14 krra emeltetett) a' mérszárszékbeli viszs. acélek elleni rendszabályok alkotásához vezetett; jelesen az apró marhának, borju 's birkahus szabad árultatása indítványoztatott; de miután a' kir. város és egy uradalom urijogaihoz szorosan ragaszkodék, a' borjuhus limitációját vonta maga után 24 krra. — Jövő közgyűlés april 20; törvényszékek mart. 8.

**SZERÉMMEGYE.** Mult évi december hó 17én tarak Szerémmegye rendei azon évi utolsó évnegyedes közgyűléseket, mely első alispáni elnöklet alatt többnyire belügyek elintézésével foglalkodott. Közérdekű nevezetes tárgyak következők voltak: 1) Varasd és Körösmegyék, úgy Károlyváros körlevelei, melyekben a' nádori ünnepélyre küldendő horvátországi képviselők megválasztása végett tartománygyűlés-tartást látják az érintett hatóságok czélserűnek, tudomásul szolgáltak. A' rr. ez alkalommal is, mint mindig, hol a' közbejött körülmények kívánták, kijelenték: mikép ok a' melléktartományok municipális jogait mindig készek védeni, azok épen tartatása mellett szóval tettel kilépni a' cselekvési térre: de a' szőnyegen forgó kérdésben nemcsak veszélyeztetve nincsenek ezen municipális jogok, hanem inkább azok érintése nélkül a' bölcsen intézkedő kormány által minden polgárnak alkalom nyujta-

tott azon tisztelet és kegyelet tanúsítására, mellyel a' felszázados magyar nádor országos érdemei iránt elfogulva van. Illy intézkedés ellen Szerém rendei nemesak ellenszóló felírást nem látnak szükségesnek, sőt azt inkább teljes megnyugvással helyeslik, így kívánván azt az igazság, 's így az elismert országos érdemek iránti hála. 2) Olvasottatott ns Pozsonymegye levele, mellyben e' megye rendeit is felszólítja az Erdélyi egyesülés pártolása és sürgetésére. Az egyesülés eszméje itt is pártoltatásra talált, ne-hogy azonban a' rögtön intézkedés által elhamarkodásról vádoltathassanak a' rr. az indítványt az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választványhoz tették át. 3) Varasdmegye megküldé a' népiskoláknak általa kidolgozott rendszerét, hogy itt is alkalmazásba vétessék. A' rr. ezen javaslat átvizsgálására választványt biztanak meg: mennyire fogadható az el Szerémre nézve, mi Varasdban jónak találtatott. Végre 4) Vasme gyének a' svábok bevándorlását megszüntetni kívánó levele Szerémben épen semmi vizsgálata nem talált. E' levél talánykép állta fel sok törvényhatóságot, 's kivált a' déli vidékieket, hol a' népesség tömöttebb, hol tehát a' kényelmeseb elhelyezkedés inkább kívánatos, 's ok mégis inkább nyomorogni kívánnak, csak-hogy valamikép a' sváb bevándorlás ellen szólani ne kelljen. —

**SOPRONY VÁROS.** Folyó január 1jén takarítottat el a' szerencsétlenül elhunyt Zichy-Ferraris Victor gróf. A' gyászszertartáson jelen voltak a' megboldogultnak testvérei és rokoni, több ezredbeli főtsz, megyei és városi számos hivatalnok 's tömött serge a' részvevő népnek. Sopronynak fél népessége az utcákra nyomult, mellyeken a' gyászkiéret átvonult; a' menet meglepő volt, 's minden arcon a' részvét fájdalmas kinyomatát leheté olvasni; a' szegények e' nyomor- és inséges időben beune egyik legbuzgóbb 's adakozóbb jóttevőjüket vesztek. A' jeles polgár 's derék katona korának 41ik évét élte, midőn a' végzet olly rendkívüli uton szólta őt el az élők közül. Bonczolás közben tapasztaltatott, hogy az agykoponya hátrésze a' bal fül mögött esés miatt három hüvelyknyi repedést szenvedett, mi a' halált eltávolíthatlanná tevő. A' szükségességekkel fölszerelt 's a' plébánia-templomba kísért holt tetem még azon este Oroszvárra vitetett a' családi sírboltba. Béke szendergő poraira!

**SZÉKESFEJÉRVÁR.** Az első magyar életbiztosító társaság, melly Székesfejérvárott mult év folytán alakult, folyó 1847ki január 1jén működését tetteg kezdé meg. Azon felszólításban, mellyet az egyesület alapszabályi értelmében a' közönséghez bocsátott, különösen a' kölesönöség elvére figyelmeztet minden emberbarátot, mint mellyre az intézet is alapítottatott. Az ez utoni meggadagodás, vagy egyesek nyervágya teljesen ki van zárva, 's csupán az anyagi jóllét szerény eszközlése, 's ez által az értelmi műveltség fölvirágzása a' fő czél, mit az érdekeltek cselekvési czélul tüztenek; 's ekép úgy rendszerezék, hogy gazdag és szegény egyiránt részesüljön annak jótékonyágiban, 's hogy Magyarország minden városai és helységeiben felállítandó ügyviselősek utján abba mindenki léphessen. Részünkről szívesen üdvözljük az egyesülési eszmének ez újabb gyümölcsét, mellynek szükségét hazánk rég érezte 's melly nagy hézagot pótolván ki, erőt, kitartást és szerencsét — mindenek fölött pedig minél terjedelmeseb részvétet kívánunk indulása első küszöbén.

**POZSONYVÁROS.** A' pozsonyi takarékpénztár állapota, melly az egész országban úgy hitel, mint pontosság tekintetében nagy érvénnyel bír, a' legújabb kimutatás szerint következő: a' pozsonyi takarékpénztár, mint a' német lap kifejti, 1842. évben alakult, bevétele ezen öt év alatt az érdekeltek befizetéseiből volt 6,110,038 ft. 31 kr.; részvények utáni befizetések: 20,000 ft. visszafizetett kölesönök 5,094,562 ft. 37 kr.; zál.kölesön után 325,568 ft. 32 kr.; váltókból: 403,731 ft. 31 kr.; kölesönök, kölesönök kamati, váltók és statuspapirok után: 238,835 ft. 2 kr.; szolgálati biztosításokból: 3520 ft.; eladott statuspapirokból: 164,403 ft. 48 kr.; beírások 's több efeléből 5635 ft. 25 kr.; házbérből: 3340 ft. Ö s z s e g: 12,369,635 ft. 26 kr.

Kiadásai voltak az érdekelteknél tett visszafizetések 4,242,797 ft. 22 kr.; statuspapirokra, ékszerre, arany- és ezüstre adott kölesönök 5,603,542 ft. 7 kr. Kölesönzések (Darlehen) 1,296,979 ft. 20 kr. kifizetett váltókra: 459,231 ft. 31 kr.; megvásárolt statuspapirosokra: 435,848 ft. 23 kr.; az új takarékpénztári épület megvétele 's kiépítésére 125,037 ft. 43 kr.; az 1844. és 1845. évre kifizetett osztalékpénz: 25,960 ft.; hivatalnokok évdija: 9477 ft. 40 kr.; biztosítéki kamatok 620 ft. 2 kr. Az intézet terembe kívántató butorok 's egyebekért: 7,758 ft. 5 kr.; kamajavítások: 902 ft. 23 kr. Ide értvén az 1846. év végén kéznél volt 161,481 ft. 21 kr. tiszta pénztári készletet, kijő a' főnebbi 12,369,635 ft. 26 kr. bevételi summa, melly az 1842 és 1846. év közti forgalmat teszi.

Az 1846dik év folytán ezen takarékpénztár állapota

következő volt: bevétele: az érdekeltek betételeiből 1,606,558 ft. 2 kr.; visszafizetett kölesönök: 1,862,127 ft. 37 kr.; zalogkölesön (Darlehen) után 98,480 ft., váltókból 185,085 ft. 1 kr. A' kölesönök, zalogok, váltók és statuspapirokból: 79,807 ft. 15 kr., szolgálati biztosítékokból: 1000 ft., eladott statuspapirokból: 7,140 ft.; letételek, beírások, 's több efeléből: 1724 ft. 2 kr.; házbér: 3020 ft. Ezekhez tudva az 1845. év végével talált 106,825 ft. 44 kr. tiszta pénztári készletet, az egész bevételi összeg tesz: 3,951,707 ft. 40 kr. p. pénzben.

Kiadás ugyanazon év folytán volt: A' betételek visszafizetése kamatokkal együtt 1,405,716 ft. 2 kr.; statuspapirok, ékszerre, arany- és ezüstre adott kölesönzések: 1,916,965 ft. 37 kr.; zál. kölesönre (Darlehen) 135,680 ft.; kifizetett váltókra 214,325 ft. 1 kr.; megvásárolt statuspapirokra 76,547 ft. 30 kr.; az ujan épült takarékpénztár épületére: 18,893 ft. 50 kr.; az 1845. évi osztalék: 15,960 ft.; hivatalnokok évi díja: 2,753 ft.; biztosítéki kamatok: 167 ft. 40 kr.; butorok 's egyéb szerekért: 2845 ft. 8 kr.; kamajavítások: 372 ft. 32 kr. Ehez tudván az 1846. év végén a' pénztárban talált 161,481 ft. 20 kr. összeget, kijő az évi forgalom összes tőkéje: 9,951,707 ft. 40 kr. pp.

Az intézet vagyonértéke az 1847ik évre tehát kielégítő; áll pedig az magány-adósságokból 971,410 ft. 48 krig; statuspapirokra, aranyra 's tb. kiadott kölesönökből 508,979 ft. 30 kr. erejeig; váltókból 55,500 ftig; városi értékekből 271,444 ft. 35 krig; a' megvett ujházból 125,037 ft. 43 kr. és a' tiszta pénztári maradványból, 161,481 ft. 20 kr., tehát 2,093,853 ft. 56 kr. pengő fr. teljes összegből. Kivánatos lenne, ha az ország minden takarékpénztárai állapotok hasonló kimutatásával nyilvánosságra lépnének, nemesak a' Pester Zeitungban, miként a' pozsonyi tudósító kívánja, mert ezen út Magyarországon csak fertályos nyilvánosság, hanem minden lapban; ez által a' majd országosan létesítendő statisztikai hivatal 's ezzel a' politikai tudományosság és statusgazdászati sokat igen sokat nyerne.

**ESZTERGAM.** Ezen magyar szellemű sz. kir. városban — a' pesti német lap tudósítása szerint — több év óta olvasó egyesület állott fen, melly azonban a' folyó esztendőben felbomlandó vala, ha dr Rummy — ki szinte tagja ezen társulatnak, erélyes közbelépése, 's különösen az által — hogy a' saját számára járó több mint 10 hír- és divatlapot minden kárpótlás nélkül a' társaság korlátlan használatára engedett — azt meg nem akadályozta volna. Köszönet érte! — Ugyaninnét érzékeny képét is írják az emberi nyomornak, melly a' kárpátvidéki lakosságot a' rideg hegygerincek közül lezaklatja a' termékenynek emlegetett síkra azon remény fejében, hogy majd itt lesz mit ennők?

Igy legközelebb egy szerencsétlen család zarándokolt Esztergamon keresztül, rongyosan, éhesen 's fagyttól dideregve. Az anya egy csecsemőt cipelt hátán, kinek többé nem vala ereje sírni; az apa kéznél fogva vonczolt maga után egy négy éves lánykát. Meszsziről jöttek ok és mindig éhesen; a' kis lánykának megfogyott testi ereje 's zokogva jelenté részvevő apjának: hogy ó a' hideg, éhség és fáradtság miatt nem mehet tovább. És mit tön az apa? Leveté bannyas gubáját, belégöngyölité a' félig dermedt gyermekeket, 's folytatá a' többivel az utat póre ingben Pest felé, hol majd, úgy biztatá magát, lesz munka, és munka után élelem is. Adja isten! Illyesmit hallva, sőt látva, valóban esudalkoznunk kell azon törvényhatóságokon, mellyek a' kárpáti népfölöslegről megfélekedve a' svábok becsohitését még kívánatosnak tartják, mint a' bácsiak és temesiek. Az egyenruhás polgárság f. hó 18án hált akarna rendezni jótékony czélra, mellynek jövedelmét — leszámítva a' költségeket — a' szegények közt osztaná ki; mivel azonban a' bemenet 1 p.tra határozatott, 1 p.frt pedig Esztergamban, mint másutt is, három ezüst huszashból áll, világos — hogy a' jövedelem nem leend olly nagy. E' bál — a' közbejött gyászeset miatt — úgy hiszszük elmaradt.

**ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLÉS.** Több mint két havi szünet után Erdély országos kk. ai és rr. ei újra öszszgyűlésén, f. 1847. jan. 4kén tarták a' 19dik országos ülést. Orsz. elnök ó nmlga kevés de érzeménydús szavakban örömet nyilvánítá a' kk. és rr. vizsonti együtt láthatásán, szerencsésíté az újévet, áldást, erőt kívánt a' törvényhozó testnek, hogy az előtte álló nagy czélnak minél jobban megfelelhessen. A' mult ülésről készült jegyzőkönyv hitelesítése után jelenté ó nmlga, hogy mai ülésben a' k. kormányzék is részt kíván venni. Néhány percz mulva megjelent a' k. kormányzék, melly alkalommal az elnöki széket törvényes gyakorlat szerint fő kormányzó ó nmlga foglalván el, egy pár lelkes szóvali üdvözlés után ó felségének az ország rendeihez intézett 's ó nmlga által az ülés színeben felbontott néhány k. k. leiratát olvastatta fel. Ezen k. k. leiratok magyar fordításban következő tartalmak: Ferdinand 's tb. A' azon feliratot, mellyet ti hú kk. és rr. az ürességben volt erd. udv. kancellári hivatalra jelen országgyűlés folyama alatt véghezvitt választástokról 1846ki october 2káról, öszszintén

kedvelt hívünk tek. nagys. báró Puchner Antal, mint az említett országgyűlésre küldött teljes hatalmu kir. biztosunk után, legfelsőbb tekintetünk elibe terjesztettetek, erdélyi udv. kancelláriánk szokott módon előnkbe adván, és mi azt a közjó 's kir. szolgálatunk szempontjából éretten megfontolván, erdélyi udv. kir. kancellárunkká őszintén kedvelt hívünket, tek. nagys. branyicskai szab. báró Jósika Sámuel, sz. István apost. kir. jeles rende kis ker. vitézét, kamrásunkat, val. b. tit. álladalmi tanácsosunkat és erd. udv. kancelláriánk alelnökét neveztük ki kegyelmesen. Egyébiránt 'sat. másik így hangzik:

Ferdinand 'sat. Teljesítésüül azon legfelsőbb kir. határozatunknak, melyet eddiglen Dragomirfalva, Szilistye, Szaesal, Moyszin és Food Magyarországnak Máramarosmegyéjéhez tartozó helységek, és Erdély nagy fejedelemségünk Radna vidéke között kétségtelt és ez utóbbihoz csatolt helyek tárgyában, 1842ki augusztus 1ról kelt kir. leiratunkban tudotokra adtunk, az általatok 1843ki január 31ről kelt feliratoknál fogva kegy. kir. megerősítésünk alá terjesztett t. cikklet, melyet a fenemített helyek közt határhalmok emelése végett általatok kinevezett bizottság íránt alkottak, azon alakban, melyben fel van terjesztve, kegy. megerősítvén, felhivunk titeket, hogy az előadott módon megerősített t. cikklet, az 184<sup>1</sup>/<sub>2</sub>ki országgyűlés többi t. cikkeivel együtt legfelsőbb kir. hitelesítésünk végett a szokott alakban terjesztétek föl. Egyébiránt 'sat.

Az érdekelt törvényezikk következő: Törvényezik a kir. mellynélfogva Magyarországnak Máramarosmegyéjéhez tartozó Dragomirfalva, Szilistye, Szaesal, Moyszin és Food helységek, és az ezen nagy fejedelemségbeli Radnavidek közt fekvő 's ezen nagy fejedelemséghez csatolt hely közé határhalmok felállítására, a felsége kegy. jóváhagyásával következő bizottság nevezeték ki, úgy mint: ifj. Bethlen Pál gróf Belső-Szolnokmegye főispánja, Donáth Sándor itélőmester, Mikes János gr. és Ujfalvi Sándor kir. hivatalosak, Ujfalusi Miklós Középszolnokmegye, Wér Farkas Kővárvidék, ifj. Bethlen János gr. Udvarhelyszék, Filkényi György Besztercevidék, és Jakab Bogdán sz. kir. Szamosújvár város követei; melly bizottság egyetértve azokkal, kikre ezen teendő Magyarország részéről bízva lenend, a kétségtelt helyre kiszállani, azon helyeken, mellyeket az előbbi bizottság által ő felsége elibe terjesztett földabrosz I. római számtól a XXXig kijelöl, határhalmokat emelni és munkálatáról ezen nagyfejedelemség országosan egybegyűlt kk. és rr. nek tudósítást tenni köteles.

A Magyarországnak Máramarosmegyéjéhez tartozó említett helységek és ezen fejedelemségbeli Radnavidek közt fekvő legfelsőbb helyen ezen nagyfejedelemséghez csatolt hely közé határhalmok felállítására, ő felsége kegy. jóváhagyásával következő bizottság nevezeték ki, úgy mint: ifj. Bethlen Pál gróf Belső-Szolnokmegye főispánja, Donáth Sándor itélőmester, Mikes János gr. és Ujfalvi Sándor kir. hivatalosak, Ujfalusi Miklós Középszolnokmegye, Wér Farkas Kővárvidék, ifj. Bethlen János gr. Udvarhelyszék, Filkényi György Besztercevidék, és Jakab Bogdán sz. kir. Szamosújvár város követei; melly bizottság egyetértve azokkal, kikre ezen teendő Magyarország részéről bízva lenend, a kétségtelt helyre kiszállani, azon helyeken, mellyeket az előbbi bizottság által ő felsége elibe terjesztett földabrosz I. római számtól a XXXig kijelöl, határhalmokat emelni és munkálatáról ezen nagyfejedelemség országosan egybegyűlt kk. és rr. nek tudósítást tenni köteles.

Kegy. kir. leirat az 18<sup>1</sup>/<sub>2</sub>ki t. javaslatok tárgyában: Ferdinand fels. 'stb. Azon 1843ki jan. 16ról kelt 's maga után előnkbe feljutott felirástoknak, mellynél fogva az 18<sup>1</sup>/<sub>2</sub>ki országgyűlésen alkotott 's legfelsőbb kir. megerősítésünkkel, minden módosítás nélkül szentesített t. cikklet közül, a többit félretevén, csak kettőt, némelly honosítottak bevételeiről szólókat tartottak hitelesítés végett újból felterjesztendőnek, védokai kir. akaratum legfelsőbb nyilvánítása által 1841ki october 27ről 4811. és 1842ki november 1ről 4634. számok alatt kelt kir. leiratunk erejénél fogva teljesen levén győzve, titeket a kérdéses t. cikklet ismételt leküldése mellett, ezennel komolyan és szigoron, idézett kegy. kir. leiratunk tartalmára 's az irántok tartozó engedelmesség teljesítésére utasítunk. Egyébiránt 'stb.

Kegy. kir. leirat a nemnemesek felpörösége tárgyában. Azon felírás, mellyet ti hú kk. és rr. a közelebb lefolyt országgyűlésről 1843ki febr. 1ről, némelly t. javaslatokkal együtt kir. megerősítésünk alá legalázatosabban fölterjesztettetek, szokott módon előnkbe adván, a javaslat t. cikklet sorában azt, melly a parasztek személyes fel- és alperességéről szól, azon alakban, melyben felküldöttétek, kegy. megerősítvén, ezennel oly végre küldjük le hozzátok, hogy a mondott 184<sup>1</sup>/<sub>2</sub> évbeli többi t. cikklettel együtt királyi szentesítésünk végett a szokott modorban terjesztétek föl. Hozzátok egyébiránt 'stb.

Törvényezik a parasztek személyes fel- és alperességéről. A' htk. III. r. 31 címének rendelkezését e jelen törvényezikk megváltoztatván, ezentul e' hon minden lakói, állapotbeli különbségre való tekintet nélkül feljogosítottak, hogy bárki ellen tulajdon személyökben fel- vagy alperesek lehessenek; továbbra is fenhagyatván azon szabadságuk, hogy földesurikegyuraság, vagy szegénység tekintetéből közsegedelmezésért folyamodhassanak.

Kegy. kir. leirat a törvényszéki bírák tárgyában. Ferdinand 'stb. Azon két t. javaslat közül, mellyeket ti hú kk. és rr. 1843ki febr. 1jéről kelt 's maga módja szerint előnkbe adott alázatos felirástoknál fogva legfelsőbb kir. tekintetünk elibe terjesztettetek, a magyar és székely hatóságokbeli t. székek ülnökeinek ezután mikintü tétéle mód-

járól szóló t. javaslatot, azon alakban, melyben előnkbe volt terjesztve, kegy. megerősíteni 's nektek ide mellékelve a' végett leküldeni határoztuk: hogy azt szokott törvényes alakba szerkesztve, a' közelebb mult országgyűlés általunk kegy. megerősített többi t. cikkeivel együtt legfelsőbb kir. szentesítésünk végett szokott módon terjesztétek föl. Többire 'sat.

Törvényezik a törvényszékek ülnökeiről magyar és székely hatóságokban. 1. §.) A' törvényszékek ülnökeit magyar és székely hatóságokban évenként fogják választani. 2. §.) Ezeket 's a' fizetési jegyzőkön kívül csak a' t. hatóságok fő 's kerületi tisztjei fognak azokban döntő szavattal bírní. 3. §.) Ha a' választott ülnökök törvényes számmal nem jelenének meg, az elnök joga, az 1791: 96. és 97dik prov. art. értelmében, továbbra is fenmarad, az ugyanazon hatóság többi ülnökei közül, a' törvényes szám kitelteig, döntő szavattal bíró tagokat helyettesíthetni; a' 96. és 97ik prov. articulusok többire épségben maradván.

Kegy. kir. leirat a legrövidebb perfolyamok tárgyában. Ferdinand 'stb. Alázatos felirástok 1843ki febr. 1ről, a' hozzá mellékelte két törvényjavaslattal együtt, mellyeknek egyike a' törvényszéki bíráknak jövedelméi tétélet a' magyar és székely hatóságokban; másika a' legrövidebb perfolyamot tárgyazza, a' szokott módon legfelsőbb királyi tekintetünk elibe terjesztvén, mlután az idézett törvényjavaslatok közül azt, melly a' törvényszéki bírákról szól, hozzátok mai napról intézett egy más kegyelmes kir. leiratunknál fogva megerősítendőnek találtuk volna, a' legrövidebb perfolyamról szóló törvényjavaslatot, mivel az eddig divatozott törvénykezési rend rendszeres megváltoztatását feltételezi, nektek ide mellékelve oly czéllal küldjük, hogy a' következő törvényhozás tárgyai között, az 1841ki törvény rendelkezésénél fogva, az új törvénykezési rend tárgyabani országos bizottság munkálata is ki levén tűzve, ezen törvényjavaslatot, az említett országos bizottsági munkálattal kapcsolatban új és érettebb tanácskozás alá vegyétek. Többire 'stb. 'stb.

Kegy. kir. leirat a mezei rendőrség tárgyában. Ferdinand 'stb. Azon t. javaslat, mellyet ti hú kk. és rr. 1843ki febr. 1ről kelt és szokott módon előnkbe terjesztett felirástoknál fogva, legfelsőbb kir. megerősítésünk alá terjesztettetek, „a' mezei rendőrségről“ kellőleg megfontolván, mivel ezen javaslat az annak rendén előforduló tetemes pénzbiroságokon kívül, mellyek részint az adózó nép kiszajtolására szolgálnak, részint önkényes eljárásra tárnak mezőt, olyasmikre is terjeszkedik, mellyek egyfelől a' szoros értelemben vett rendőrséghez nem tartoznak 's eddig is külön törvényokbe foglaltak; másfelől pedig a' törvénykezési eljárás munkában levő összes tárgyalásától, hova tartoznak, el nem szakaszthatók; 's mivel végre kétségtelt nem szenved, hogy a' mezei rendőrség körüli intézkedések, az urbéri viszonyok közelgő rendezésétől igen sokat függnek: az előrebocsátottak megfontolásával azt nektek hú kk. és rr. érettebb meghányás 's az egybevetendő egybevetése végett ide mellékelve kegy. viszszaküldeni határoztuk. Egyébiránt 'sat.

Olvastak még a' jelen ülésben két k. kir. leiratot, mellyek közül egyik mellett a' magyar és székely helységek beligazgatásáról, az urbéri fegyverrel, birtokképeségről és kisajátításról készült és felterjesztett törvényjavaslatok megerősítéséről; a' másik mellett pedig a' Krassó és Hunyadmegye közti határjárás tárgyabani t. javaslatmegerősítve leküldetnek.

A' részint közölt, részint érintett k. k. leiratok felolvasása 's köziratára kérte után a' kir. kormányzék a' teremből éljenzések közt távozott. Mire orsz. elnök ő nmlga személt elfoglalván, mielőtt, ugymond, a' napikérdésre átmenne, némelly előleges jelentendői vannak, ugymint: Nemes Károly gr. tollhiba következtében a' kir. hivatalosak névsorából kimaradván, beigtattott. Továbbá Zarándmegye egyik követe Kozma Dénes ur, betegsége miatt meg nem jelenhetvén, helyét Baternay Antal pótlókövet foglalta el. Krasznamegye, mellynek b. Bánfi Albert leköszönte következében eddig csak egy képviselője volt, b. Bánfi Jánost választotta másik követévé. Besztercevidék Regius János helyébe Zograf János, Brassó Bömches Frigyes helyébe Schnell Károly, Ujgyházsék Conrad helyébe Herbert J., Hátszegváros Votsch Mihály helyébe Bajas Miklós urakat választották. Jelenti továbbá elnök ő nmlga, hogy miután a' kk. és rr. az orsz. gyűlés kezdetekor azon kívánságukat nyilvánították, hogy valamint a' mult orsz. gyűlésen, úgy most is beszédek tara szerkesztéssék 's ennek kiszaklósztását szólóra bízták, van szerencséje bemutatni Hajnik Károly gyorsíró urat, ki a' beszédek tarát szerkesztendi. 'S most nincs egyéb hátra, mint az orsz. bizottság urbéri munkálata tárgyalásához fogni.

Egy gr. kir. hiv. a' beszédek tara szerkesztésére nézve megjegyzi, hogy miután a' létre jövetelét gátolta phisikai akadály ő nmlga gondoskodásából, miért hálás tiszt-

tételét nyilvánítja, el van hártva, szükséges lenne a' beszédek tara szerkesztés-módjának szellemi oldalát illetőleg kimondani, hogy a' szerkesztés azon módon történjék, mint az előbbi országgyűlésen. (Helyeslés.)

Tordamegye egyik követe az urbéri munkálatot köziratára kérte. Válaszul nyere, hogy ki levén nyomva, a' köziratára adás fölösleges. A' munkálat fel lón olvasva a' törvényjavaslatokig.

Elnök: Már most az első urbéri t. cikklet lenne helyen napirendre tűzni; de minthogy a' rendszeres bizottság egy képzeti mérték, és egy rendezéssel kapcsolatos urbér összehasonlításába becsátkozott 's az összehasonlítás után jobbnak találta a' rendezéssel urbért: első kérdésül tűzi ki a' képzeti mérték szerinti urbérnek a' rendezéssel kapcsolatos urbérrel összehasonlítását. A' t. kk. és rr. el fogják határozni, mellyiket találandják jobbnak. Ha ezen könnyen átesnek, az első urbéri t. cikklet is kitűzi, melly az urbériség minemiségéről szól.

Küküllő megye egyik köv. utasítása szerint az urbéri munkálathoz nem szólhat addig, míg előleges tanácskozványokban egészen tárgyalva nem lesz. Azért kéri az egész munkálat tárgyalását előbb követi gyűlésekben bevégeztetni.

Elnök: Magyarországon is az levén a' gyakorlat, mikint nagyobb munkálatokat fejezetenként tárgyalnak, itt sem tehetünk másképen; különben két hónapig is el kellene halasztanunk a' tanácskozást. Azért senki sem lesz elzárva utasítása előadásától.

Az előbbi követ csak indítványa előadásától nem akar elzárva lenni.

Elnök: fenebbi kijelentését ismételvén, figyelmezteti a' kk. és rr. ket, hogy ha előleges tanácskozásaikkal készen lesznek, tegyenek jelentést 's országos ülést tartand. Ezzel az ülés eloszlott.

TÁRSULATI ÉLET.

Jégverés ellenkölesönösen biztosító magyar egyesület.

A' kormányzó választvány 1846. évi december 28. napján tartott ülésében a' latot be az egyesület negyedik évi zárszámadása, melly oly kedvező eredményt mutat, miszerint nem csak a' bejelentett károk, szám szerint 85, (a' kármentesítettek névsora alább látható) lónek teljes száz %tel megtérítve, hanem e' fölött a' társaság tartalékpénztára is 2878 ft 21 krral pp. szaporodott. E' valóban váratlan eredmény egy részről a' t. cz. közönség naponta terjedő részvételnek, más részről ama kegyes pártfogásnak köszönhető, mellyben 's hazai jótékony intézet felsőbb és legfelsőbb helyen, a' külföldi nyereszkeléssel szemközt, részesült, melly magas pártfogásért a' kormányzó választvány köteletségének ismeré, meleg hálaérzelmeit jegyzőkönyvileg is kifejezni. E' siker újabb tanubizonyoságot tesz intézetünk életrevalóságáról és korszerűségéről, valamint arról is, mikint a' hazai terméző közönség naponként inkább meggyőződik arról, hogy érdekei csak hazai földben kapják meg a' szükséges tápláló nedvet, hogy ha magunkban segélyt találunk, fölösleg, sőt biba idegenekhez folyamodnunk, kik segélyüket nem szokták ingyen adni a' magyarnak, 's elvégre, hogy a' terméző közönség minél terjedtebb közrehatásában fesszék a' lehető legnagyobb biztosíték a' jégverés kártékony következtései ellen. A' kormányzó választvány továbbá, egyéb kormányzati rendszabályok közt, egy lényeges reformot látott szükségesnek. Ugyan is az egyesület eddigi működéséből merített tapasztalat mutatja: mikint a' jégverés által szőlőben és a' többi főleg gabbanemű föltertermékekben okoztatni szokott károk közt rendszert a' díjszabály arányát hogy mértékben meghaladó aránytalan különbség van, elannyira, hogy a' szőlő — részint mert késő őszig, tehát sokkal tovább van kitéve a' jég kártételeinek, mint a' jobbara még júliusban betakarított szokott gabbaneműek, részint mert fesszék állásánál fogva kevesebb állhat ellene az elem dúlásának, mint a' hajlékony természetű gabbaneműek — többnyire a' biztosítási díjszabálynak aránylag legnagyobb részét szokta fölemészteni, a' minthogy az egyesület könyveiből is látható, mikint — ha p. o. 1845ben szőlőbiztosítás nem történt — a' többi termékekben okozott károk nem csak teljes száz %tel lettek volna megtéríthetők, de a' tartalékpénztár is tetemes összevvel szaporodott volna. Mind ezen okoknál fogva a' választvány igazgatói előadás következtében elhatározta: hogy meghagyatván az eddigi díjszabály, a' szőlők biztosítására külön biztosítási osztály és pénztár alakítsassék, ezen pénztár a' többi termékek közös pénztárától külön kezeléssék, mindenik pénzalap esupán az illető károk megtérítésére fordítsassék, egyik pénztár a' másiknak se fölöslegében, se hégzagában ne részesüljön, és a' kezelési költség mind a' két pénztár közt aránylag fölösztassék. — Választványi határozatból Gyurmány Adolf s. k. egyesületi jegyző. —

A' kármentesítettek névsora: Albrecht Gertr., Lugos; Amant János, Nvárad; Balogh Ferencz, Lugos; Brenius János, Kiszettó; Deutsch Zsiga, Lugos; Dániel Antal Makó; Eösz László, Kompolt; Erös József, Kaposvár 2; Engel M., Kassa; Farkas Adám, Seps; gr. Forgács Kálm., Kassa; Fleischer Már., Igló 2; Fülepp József, Mircsina; Feszler József, Lugos; Fiedler Ferencz, Sz. Gotthardt 2; Frey Mihály, Mőór; Fráter József, Csételek; Fazekas Mihály, Miskolcz; Feybstein Lipót, Poljolin; Gócs János, Seps; Geiger Mózes, Lubló; b. Gerliczy; Vince, Deszk; Gréczi János, Sz. Endre; Halmy Gábor, Seps; Höfler Henr., Lu-

gos; Huber Péter, Sz. Gotthardt; Hászlinger György, u. o. 4; Hajdu Ferencz, N. Váradi; Jankovics György, Újvidék; Jánik Ferencz, Kassa; Kempel János, Zomboly; Krátlgn, Buda; Kosai Koszta, Lugos; Kloiber János, Waldorf 2; Kralovszky András, Nyiregyháza; Kempelen Rud., N. Beeskerek; Lang Ferencz, Újvidék; Lock Rozalia, Eszék; Leuthner András, Körmen; Lehe Lajos, Borosjenő; Mér száros János; Hatvan; Maghassy Antal, Körmen; Maz; Bern., Tevel 2; Mand, Adolf, Csongrád; Nagy Samu, Szent; Nagy Ferencz; Körmen; Nachnebel Judit, Lugos; Peck Kereszt., Eszék; b. Prónay Gábor, Aszód; Petzler Lipót, Sz. Gotthardt 2; Probst János, Tevel; Poppovics Fova, Lugos; Rápszky Wncze, u. o.; Swoboda György u. o.; Szladovich Gergely, Z. Egerszeg; Sebestény Lajos, Vác; Szabó István, Körmen; Steiner Ferencz, Sz. Gotthardt 2; Slintsák János, Mór; Hvertceky József, u. o. 2; Schwachhofer István, N. Váradi; Teller Ján. nep., Eszék; Topser Sz. Gott György, Igló 2; Timár György, Körmen; Treiner József, Hardt; Ungar István, Veménd; Weinberger József, Újvidék; Walther Ferencz, Lugos; Weisz Katalin, Lugos; Weber János, Sz. Gotthardt; Weigl Wilmos, Nagyvárad; Wodianer Rud., Pest; Zehl József, Deszk.

**A' VUKOVÁR-FIUMEI VASUTRA TÖRTÉNT UJABB ALÁÍRÁSOK.** Az october 10kéről kelt felszólítás következtében ekkorig bejelentett újabb aláírásokat a beküldött ívtartók ívszám sora szerint összefoglalva közöljük, egyszerűen, hogy az illető aláírók tudhassák: hol tehetik befizetéseiket 's vehetik át részvényeiket; ez iránt, (hol a vett tudósítások nyomán ennek helye van) ezennel értesítjük a' tisztelt aláírókat:

**Kossuth Lajos 1. sz. ivén** Fluck Eduard 10 ft, Madarassy László 6, Kasza János 4, Végh József 4, Földváry Mihály 3, Madarassy-Földváry Mihály 3, Stancsics Mihály, Rozványi Tamás, Nagy Lórinz Nagyfeő József mindenik 2 ft, Molsy István 1, Minó Mihály 1, összesen 40 ft. Részvényeiket átvehetik a' magyar keresk. lár sas ágnál.

**Gr. Batthyány Kázmér 4. számú ivén:** herceg Batthyány Fülöp 1000 pft.

**Ugyanannak 7. sz. ivén** gróf Batthyány Iván 200 ft, gr. Teleki László 100 ft. Összesen 300 pft.

**A' nemzeti kör 19. sz. ivén:** Holovics Boldizsár 10, Detrich Jenő 4, Csengery Antal 2, Paksy Lajos 2, Irányi Dániel, Graeff József, Antal Mihály, Coma János, Ribovics András mindenik 1 ft, összesen: 23 pft, részvényeiket átvehetik a' nemzeti kör pénztárnokánál.

**A' pesti kör 20. sz. ivén:** Virnau János 10, Török Pál 4, Madarassy László 3, Ferenczy Lajos, Bajza József, Fényes Elek, Czuczor Gergely, Miske György, Babics János, Erdélyi János, Zubek Alajos, Ney Ferencz, mindenik 2 pft. Galgóczy Károly, Thanhoffer Pál, Vachott Sándor, Bánóczy József mindenik 1 ft, összesen: 39 ft, részvényeiket átvehetik a' pesti kör pénztárnokánál.

**Csernovics Péter ur 22. sz. ivén:** Hendrey Ferencz 50 ft, Csernovics Péter 500, Szalbek Grögy 100, Gunkel Lajos 50, Herr János 10, Paulovics János 20, Herr Ádám 20, Deák Alajos 20, Faschó József 10, Bittó Ferencz 10, Podhorszky Béla 10, Kosztolányi Sándor 10, Kormuth Lajos 10, Szóke Károly 20, Dániel Antal 20, id. Biró Imre 10, Vörös Antal 10, Bohus Zsigmond 60, Glac Béla 20, Rigyiesky Szveto 20, Czárán Antal 25, Schern Aladár 20, Friebeisz Károly 50, Glac József 10, Rósa József 15, Basch Emmanuel 20, Heim Károly 40, Rósa Ferdinand 10, Hofbauer Lajos 20, Dániel Lukács 25, Bohus János és Antonia 40, Steinbach Farkas 10, B. Macleneg Fridrik 20, Bogdánffy Gergely 10, Antalfy Lajos 10, Mayer Imre 20, Sarlot János 40, Simon Ignác 10, Ebesfalvy György 40, Schernitz Jordán 10, Gallig Pál 20, Aczél Sándor 20, Pichler János 20, Hathnagel Mátyás 10, b. Tomassich Károly 40, Isaaky György 10 ft. Összesen 1545 pft. Részvényeiket átvehetik: t. biró Fábian Gábor urnál Aradon.

**Egressy Sámuel ur 24. sz. ivén** Pest megyében: gr. Keglevics Miklós 50, Halász Gida 15, Hangyás Gedeon 10, Lengyel Miklós 10, Petrovics Károly 10, Jurenák Vilmos 10, Szeless József, ifjabb Földváry Mihály Nyáry László, Üllő helysége, Vecsés helysége, Mednyánszky János, Somody Károly, Mednyánszky Berta, Bartal János, Halász Ida, Hügyész Lajos, Halász Balás, Barocs István, Kassay Károly, Balla Endre és Várady Endre, mindenik 5 pft, Moravcsik György 4, Kovács Lórinz 4, Mészáros Mihály, Berenky József, Koss Ferencz és Radimeczky Antal mindenik 2 pft, összesen 201 pft; részvényeiket átvehetik Egressy Sámuel, pest megyei tisztí főügyész urnál.

**Nagy Károly ur 29. sz. ivén,** Bicskén. Hofmann Ágoston 50, Nagy Károly 41, Varga Lajos 5, Kismányai Micsky Sigmond 3, Tóth István, Bakoss Dániel, Skita Mihály, Heberger Ferdinánd, Milhoffer Gusztáv, mindenik 2 pft; Nagy István, Sörös Lajos, Nikl Mihály, Polyák Márton, Szabó Gábor, Mikes Dániel, Bakoss Antal, Giller János, Sörös Károly, Dienes Gyögy és Weinhoffer Miklós, mindenik 1 pft, összesen 120 pft. Részvényeiket átvehetik Nagy Károly urnál Bicskén.

**Beniczky Ödön ur 30. sz. ivén,** Zsámbokon Pest m. Beniczky Ödön 100, b. Podmaniczky Armin 100, Beniczky Flórián 40, Majthényi Ignác 20, Bártfay Kálmán 10, Beniczky Ferencz 2, Hirschfeld Fülöp 40, Zlinszky László 2, Rainer Ferencz 2, összesen 316 pft. Részvényeiket átvehetik Beniczky Ödön urnál.

**Szentiványi Károly ur 34. sz. ivén** Gömör m. Szentiványi Károly 40, Hámos Antal 10, Fáy Gusztáv, Szentmiklósy Antal, Bornemisza Sámuel, Török Sándor, Török Adolf, Szentmiklósy Victor, Hevessy Bertalan, Bornemisza István, Ragályi Pál, Asboth János, Ragályi Miksa, mindenik 5 pft; Hámos Lajos 4, Jankó András 3, Kubinyi Ödön, Jankovics István, ifj. Kirinyi János, Márton Rudolf, Fabricius Valér, Török Dániel, Kristón Lajos, Dráskóczy Gyula, Györy Dániel, Fáy Albert, Bodon Ábrahám, Szontagh Gyula és Ragályi Lajos, mindenik 2 pft; Szentpétery Samu, Rátkó Miklós, Szathmári Király István, Szontagh Berta, Dráskóczy László, Putnok Mór, Nagy Pál, Szeged Zsigmond, Frenyó Ráfael, Papp Sámuel, Madarassy István, Adorján Boldizsár, Széplaky Lajos, Miklovics Ferencz, Márjássy Jobb, Marikovszky Gusztáv és idősb Sharton János, mindenik 1 pft, összesen 155 pft. Részvényeiket átvehetik Szentiványi Károly urnál Sajó Gömörön.

**Gr. Zichy Otto ur 40. sz. ivén** Győrött. Perlaky Dániel 20, gr. Zichy Otto ujjlag 20, Ferenczy Sándor 10, Kozma János 10, Kozma Imre, id. Markhardt, Markhardt Ferencz, gr. Festetics Sándor és Schwaiger Páulibert mindenik 5, Tóth Imre 10, összesen 95 pft. Részvényeiket átvehetik mlg. gr. Zichy Otto urnál.

**A' 43. sz. ivén** Geissberger Ferencz 10 pft.

**Stuller Ferencz ur 50. sz. ivén.** Stuller Ferencz 3, Stuller-Vásárhelyi Lina 2, ifj. Stuller Ferencz 2, Láng Ignác 5, Hedry István 10, Madarász Pál 3, Bereznay István 5, Zathureczky Károly 1, összesen 31 pft. A' részvények Stuller Ferencz urnak adattak ki Pesten.

**Elekes András ur 57. sz. ivén** Békésen, Elekes András, Veress Károly, Jablonczay Imre, Koricsánszky Mihály, Asztalos István, Kovács Lajos, Erdődy Antal, Baky Lajos, mindenik 2 pft; Keresztely György, Csizmadia József, Ladányi Áron, Debreczeni András, Békely Sámuel, Birtalan Áron és Csató József, mindenik 1, összesen 23 pft. A' részvények Elekes András urnak Békésre fognak leküldetni.

**Kállay Ignác ur 58. sz. ivén** Békés Csabán. Kállay Ignác, Omaszta József, Fikler Lipót, Kiss Sándor, Nagy József, Vandlik János, Friedenstein Henrik, Körösi János, Uhrinyi András, Réthy Pál, egyenkint egy pft, id. Omaszta Zsigmond 10, Szabó Károly 6, Berger Mór, Berger Zsák 2, összesen 30 pft. A' részvények elküldettek Kállay Ignác urhoz Békés Csabára.

**Baranya József ur 64. sz. ivén** Csanád-Battonyán. Balta Tódor, Csiky Lajos, Haam György, Pánka Zsigmond, egyenkint 5 pft, Jung György 10, Baranya József 10 pft, összesen 40 pft. Tudósítást kérünk, mikint kívánnak intézkedni a' befizetés és részvény átküldés végett.

**Szontagh Imre ur 65. sz. ivén** Rósnyon. Schimid Ede 10, Szontagh Imre 5, összesen 15 pft. A' befizetés történetik, 's részvények átvehetők Szentiványi Károly urnál Sajó Gömörön.

**Szabados Antal ur 66. sz. ivén** Csongrádon. Szabados Antal, Bene Lajos, Kmeth Lajos, Bauersach József, Sváb Jakab, Sváb Lórinz és Mandl Adolf, egyenkint 5, Jeney József 10, Makay László 1, Echterling József 1, Bogyó Mihály 4, Igaz Antal 1, összesen 52 pft. A' részvények elküldetnek Szabados Antal urhoz Csongrádra.

**Péczely József ur 67. sz. ivén** Debreczenben. Péczely József, Lugossy József és Szücs István, egyenkint 1, pft, összesen 3 pft.

**Csiky Sándor ur 69. sz. ivén,** Egerben. Gál János, Lieszkovszky József és Bucher Alajos egyenkint 1; Csiky Sándor, Blaskovics Gyula és Joó János egyenkint 5, összesen 18 pft. A' részvények elküldetnek Csiky Sándor urhoz Egerbe.

**Ujházy László ur 70. sz. ivén,** Sáros megyében. Ujházy József, Kecer Tamás, Hollaender Márk és fia, Desseóffy Mária gróf, Gaganetz József, Andrassy György gr., Ujházy László egyenkint 10 pft., Nagy Károlyné 4, Ujházy Klára, Fehérvári István, Hedry József, Duschek Ferdinánd, Kádas Miklós, Bornemisza Kálmán, Izdenczy Ferencz, Balpatak Ambrus, Thuránszky Márk, Meliorisz Dénes egyenkint 1; Kokorák János, Jamborszky Károly, Krieger Tamás Lipót, Krieger H. Ágoston, Kádas Gábor, dr. Bach Miklós, Duka Péter, Hrabány Gábor, Piller József, Berzeviczy Emil, Szulyovszky Gusztáv, Tahy Albert egyenkint 2; Richter Alajos, 100; Erdélyi Ferencz, Bánó Miklós, Fehérvári Gábor, Pulszky Imre, Sárossy Tamás és a' pest-eperjesi gyorsutazási intézet egyenkint 5 ft. Piller Gedeon 4, Bujanovics Rudolf 3, Pulszky Sándor 4, gr. Haller Ferencz 20, összesen 269 pft. A' részvények átküldetnek Ujházy László urhoz Eperjesre.

**Salamon György ur 71. sz. ivén,** Székes Fe-

hérvárott. Kövessy Ferencz, Deutsch Antal, Pope Romeo Deutsch Emanuel, Kapi József, Ferenczy Imre, Fűster János, Orsonics György, König József, Niczky János, Eischl Edvard, Miskey Ferencz, Oberrecht Mátyás, Orsonics Vilmos, Foltiny Alajos, Fanta Károly, Pocsay György, Harsányi Imre, Zelke Kristóf, Krizsányi János, Boros Imre, Schachtner János, Szöllösy Pál, Markbreiter Adolf, Herczog Rudolf, Tull Bernát, Boda Imre, Szücs Mihály, Majer Ferencz, Daniss Rézsó, Nagy László, Joanovics Péter, Námesy Ferencz, Orsetti József, Fritz Károly, Kirovics Sándor, Eöry Károly, Tótfényi János, Kallinger Ign., V. Nagy Arnold egyenkint 1 pft; Huszár Péter, Heinrich Gy., Heinrich György, Szentdró Kovács Endre, egyenkint 3 pft; Kandó József, Salamon György, Kenessey Ferencz, Fláth István, Kenessey Sándor, Lethenyey Károly, Mader Ferencz, Friedrichkeit Márton, egyenkint 10 pft; Katona András, udvardi Cserna Károly, Amon Ferencz, Német Péter, Theitler Lórinz, Masor Sándor, Hamvasy Emér, Linczer Vilmos, Tschida János, Eörsi Nagy Antal, Novák János, Csapó József, Gindly Antal, Braun Ferencz, Karácsonyi Antal, Stölczér Pál, egyenkint 5 pft; Stancsics József, Kallinger Izidor, Fleischer János, Friedfeld Márk, Oblat Ignác, Sáy István, Haader Pál, Pilly János, Szabady László, N. Móricz Sándor, Goldschmid Ignác, Zuber Pál, Braun József, Ruzswurm Jós. és fia, Sass Endre, Kolosváry Sánd., Borsiczky Károly, Slama József, egyenkint 2 pft; Szakoleczay József, Vicenly Pál, Boros Mihály, Fekete János, Kovács Pál és Heszky Ferencz, egyenkint 4 pft; összesen 272 pft. A' részvények átküldetnek Salamon György urhoz Székes-Fehérvárra.

**Zsembery Imre ur 77. sz. ivén** Hont megyében. Ivánka Zsigmond, Boronkay Lajos és Zsembery Imre egyenkint 5 ft; Dacsó Pál 2, Laszkary Miklós 2, Kalmár Lajos, Horváth Miklós, Pongrácz Lajos, Pajor István, Zmeskall Lajos és Kelénye mindenik 1 ft, összesen 25 pft. A' részvények átvehetők Zsembery Imre urnál.

**Csányi László ur 78. sz. ivén** Zalában. Inkey Kázmér 10, Csányi Elek 10, Csányi László 10, Horváth Teréz, Györy József, Ebergényi Victor, Novák Ferencz, Csillagh Lajos, Barcza Sándor, Tuboly Mihály, ifj. Csázy Pál, Inkey János, Bedekovich Kálmán és Rauch György, egyenkint 5 ft; Csepely József 4, Dervarics László, Horváth György, Farkas Endre, Botka Mihály, Bogyay József, Z. Horváth Vilmos, Zathureczky Ferdinánd és Donnsberg M. mindenik 1 ft, Boros Ferencz, Skublics László, Deák Lajos, Koppány Ferencz, Cheraell Ignác, Tárnok Alajos, Chinorányi Boldizsár, Hollósy József, Paar Károly, Albanich, Tót Lajos, Welisch Samu, Strasser D. Lázár, Kaiser Béni, Mayer József, Hennberg Izrael; Lackenbacher J. Löwinger Izrael, Kürschner Mayer, Wlassich Eduard, Benzion Izrael és Ollap Ignác, mindenik 1 ft, összesen 127 ft. A' részvények mihelyt biztos alkalom akad, el fognak küldetni Csányi László urhoz.

**Gr. Zichy János ur 79. sz. ivén.** Gróf Zichy János 200, gróf Zichy Pál Ferencz 100 idősb gr. Eszterházy Mihály 50 ft, összesen 350 pft.

Ezen közemény összege 5099 pforint, a' mi ujjlag 1019,800 pft részvény tőkét képvisel. Az aláírások közlését nyomban folytatni fogjuk, 's reménylünk, örvendetes lenn a' közönségnek tapasztalni, mi széles körben 's minden néposztályor el van terjedve már a' fiumei vasut iránti részvét, és pártolás. — Jó, hogy ez a' törvényhozás előtt nemcsak a' törvényhatóságok utasításából legyen tudva. A' nemzet pedig tapasztalja, mikint vállalt vállalhoz vette, milliókat lehet a' haza javára kiteremteni, 's e' milliók sokaknak egyesülése által, még csak nem is érezhető sulyosak, mert ismétlem: egy fiumei vasut-részvény 200 pft de ezen 200 pftot legalább 8 év alatt, mintegy 16 — 32 részletben kellend befizetni: 's ez egy napra alig 1/4 kr. megtakarításával fedezve van; — már pedig minden szegénységünk mellett is állitni merem, hogy nem egy (a' mennyi ezen vasuthoz kell), hanem sok százezer ember van az országban, ki ennyit meg bír. B.R. e d e n azt mondja rólunk; hogy a' magyar nemzet lételének minden századából, nagy és erdevénydús tetteket mutathat fel. Nem utolsó dicsőség volna a' duna-fiumei vasutnak külföldi segély 's nagy bankuieri financer-operatiók nélkül, aprólékos nemzeti erő egybevetésével megépítését is felmutathatnunk. **Kossuth,** társasági képviselő.

**BUDAPESTI NAPLO.**

Dicsőült nádorunk magas tetemei hétfőn délután 3 órakor tétettek az örök nyugalom helyére. E' tárgy nem az, mellyel embert mulattatni lehet, illy ünnepnek még pompája is sőtét. A' végtelen néptömeg, melly e' fejedelmi gyászt ünnepélyesíteni öszszegyűlt, nyilván mutatta azt: mennyire szerette a' nép őt, ki a' népnek édes atya volt. A' magas holttest harmadik beszentelés után számos gyászoló országnagy és felnők kíséretében a' fejedelmi sírba letételezt, üdv szellemének, áldás harmvainak! **Mig magyar él, mig magyar szív érez, szentség lesz és ereklye a' dicsőült neve annak emlékében!**

De nem fordítá el tőlünk arcát a népek Istene. Mit egyik kezével elvesz, másikkal visszaadja, hol égő sebet ejt, gyógyító balzamat is cseppent reá 's a kinek fájdalomkönyvet ad, örömkönyveivel is meglátogatja azt. A' mily nagy volt fájdalomunk, oly nagy vigasztalódásunk, midőn örömmel értesülünk a' felől, hogy ó cs. kir. főhercegsége **ISTVÁN** fels. fejedelmünk kegyelméből felejtethen sokérdemű atya helyébe királyi helytartóvá lón kinevezve Legohajtottabb reményinket látjuk így teljesülésbe menni. Mit a' sir elvett, az ég visszaadta. A' legboldogabb jövendőnek nézünk elibe: látjuk e' hazát ismét fölviruló férfi erejében, látjuk méltó helyet foglalni a' népek sorai közt, kibékülve önmagával, lélekben és erőben gazdagon látjuk a' nemzeti érdekek föléledését, intézetink emelkedését; — jóllétét, jogbirtokit egyeseknek, boldogságát, szabadságát az egésznek. Szent neve magyarnak e' név, **ISTVÁN**. Legelső királyát is Istvánnak nevezték és szentnek! Isten áldása legyen országunkon!...

Már is kezdjük érzeni az emelkedő honszellem áldását rajtunk. A' minden igazügy átka: az egyet nemértés a' pártszakadás le kezd maradni rólunk. Tisztaba jövünk minnagunkkal, két jobb irányú körünk a' pesti és nemzeti mult vasárnap elhatározá az egyesülést.

Lehetetlen méltánylással nem említenünk helybeli városi hatóságunk azon emberbaráti intézkedését, miszerint az itteni tulszaporodott szegények között élelemsegélyt osztogat ki. Fogadja hálás köszönetünket mind azért, mit a' népért és a' nép érdekében tesz.

Dunánk erősen beállt a' hidlábak fölött, mint mondják: első nap hatan szakadtak be a' jégen, — nem láttuk, nem állunk jót érte.

Zsák meglelte foltját: a' Honderü védi a' nemzeti újságot, kit is solenniter aszszonynéjének titulál. ... **J ó l v a n, n o . . . . . T ö b b e k** között az érdemes „ökörsem“ (ez vezetékeve az új Sancho Pansának) mód nélkül indignálódik a' borjuneveltetési indítvány miatt 's alább per idearum associationem beszél saját neveléséről. Mint mondják a' Honderünek érdemes szerkesztője Párizsba készül emigrálni, hihetőleg ott fogja ezental kiadni lapját. Helyesen. Mit sem fog vele veszíteni. Előfizetője lesz annyi mint most, olvasson ott is úgy fogják mint itt, még csak lapja címén sem kell változtatnia, egyedül francia idiomákkal írnia.

— Mi ugyan meg fogjuk siratni, ha bennünket elhagy, csak még utána ne bújdosunk, de hiszünk: hogy ismeretes kérelminket nem fogja megvetni, hogy sikerülendőt körünkben tovább is megtarthatni. Oh igen, ön nem hagyhat bennünket árván édes Honderü, ha szíveinket meg nem akarja repeszteni, önnök itt kell maradnia a' mi forrón ölelő karjaink között, ön nem ejtethet ily váratlan csapást szegény fejünkön, kik önt annyira szeretjük, bámuljuk, dicsőítjük. . . Ne legyen köszívü. ☉

**KÜLFÖLD.**

**AMERIKA.** Cooper kapitány egy amerikai hajó parancsnoka Japánba tett látogatásáról következőleg tudósít: 1844ki ápril. 18kán egy malajt vettünk fel a' hajóra, ki körülbelül tíz láb hosszúságú ladikon több nap óta elveszté már szemét elől a' szárazföldet; rakomány a' kókuszdióból állott. Ápril 20dikán Borou szigetnél kötöttünk ki, itt partra tettük őt, honnan indulva hazáját ismét megtalálhatta. Julius 18kán, köd eloszoltával, egy szigetet fódöttünk fel, mely egy tengeri földképen sem létezik. De mielőtt partra szállottunk, változott szelünk más irányban hajtá hajónkat. — 1845ki mart. 16kán sz. Péter szigethez érkezünk. Itt kilencz

vész-hajtotta japánit találtunk. Már 70 nap óta valának a' terméketlen sivatagon 's nagy inséggel kelle küzdeniök. Hajónkra szedték őket. Másnap egy árcsótalan japáni dzsonkkal (hajóval) találkozánk. Miután ezen hajó lényegségét is fölvevük, a' japáni part felé vitorláztunk. Ellenkező szelünk 's fürgeteges időjárásunk volt elannyira, hogy többször kénytelenüllünk a' már majd elért parttól ismét eltávoznunk. Csak ápril 17kén vethetünk horgonyt a' jeddói öbölben. Másnap tudomásunk adaték, miszerint a' császár kívánsága volna: utazunka folyoma nfelfelé Jeddóba. Vitorlát feszítünk, miután azonban szélesend állott be, 300 japáni csolnakkal vontaták fel hajónkat. Midőn horgonyt vetünk, ezen csolnakok mind közelünkben állottak meg 's mintegy körülvettek bennünket. Mindegyikén ezen csolnakoknak 15—20 ember volt. Ekkép környezetvén, négy napig álla horgonyon hajónk, mely idő alatt a' japániak minden szükségessel bőven látának el; fát, vizet, rizst, főzeléket 'stb. hordának. Mindezen szükségben a' japáni császár parancsára részesüllünk 's mi semmit nem adhatánk viszont. Mig így ott mulattunk, számos hivatalnok érkezett hajónkra; maga a' jeddói kormányzó is kétszer látogata meg bennünket. A' japániak igen barátságosan viselték magokat irántunk, kívánsiák valának 's mindenről, mi előttök új volt, szoros értesítést kívántak. Festőket is hoztak magokkal a' hajó-födélre, kik mindenfélét nagy buzgón lemasoltak. E' mellett mindazáltal igen határozottan kijelenték, miszerint nem szabad többé visszaszajonunk, még ha más, hajótörést szenvedett földjeiket hoznók is magunkkal vissza. Midőn készek valánk ismét elvitorlázásra 's a' szél kedvezőleg szolgált, hajónkat mintegy 400 japáni csolnak egész a' tengerig vontatá. Cooper kapitány következő császári parancsot kapott: „megmentett hajótörést szenvedtek által juta értsemül, miszerint hajótokra vétetvén föl, azok jó bánásmódban részesülltek. Törvényünk szerint semmi részvétre honfiakat nem szabad más idegeneknek, mint chinai és hollandiaknak fölvenni. Most egyszer azonban nem szükség szigorú megtartani, mert fölteszszük, hogy ti tudatlanságból vétettek törvényink és szokásaink ellen. Jövöre mindazáltal nem szabad hasonló hajótörést szenvedtetek fölvenni, hanem ha vissza fognának hozatni, szigorún kell velök bánni. Tudva legyen ez előttetek. Továbbá miután hallottuk, mikép a' hosszas tengeri utazás által az élelmi készlet hajótokon igen megcsökkent 's névszerint tüzfában 's vízben szenvedtek hiányt, godoskodtunk hogy szükségtek pótlatassék.“ Egészen hasonló ellenszegülésre talált három hónappal később Cecille francia admirál a' nangasaki révben. Utasítványokkal nem levén ellátva az admirál kénytelen volt annak kimutatására szorítkozni, mikép Franciaország is tart fen tengeri hatalmat ama vizeken.

**PORTUGÁLIA.** Dec. 22kén a' fölkelők Torres Vedras mellett Saldanha által tökéletes vereséget szenvedtek. Bomfin gróf, sergeitől elhagyatva, 200 tisztetül föltétlenül kénytelen volt meghódolni. Az ütközet hét óraig tartott, mindkét részen legkeserűbb elszánttsággal. A' királynő sergeiből 200 ember 's köztük 25 tiszt, öletett meg. Nem olly nagy volt Bomfin vesztesége, legtöbbet szenvedtek a' comibraí önkéntesek, kik leginkább tanulókból állottak. A' guerrillák sokkal nagyobb hévvel harcoltak mint a' rendes sergek, egyenkint vittak a' katonákkal, kiket töreikkel döfölnék le. Ütközet elején a' hatodik gyalog ezred fölkelők csoportjából tiszték nélkül tért által Saldanha sergeihez.

Este felé Bomfin egy védhetlen mór váraeskába vonult — más nap hódolni volt kénytelen. A' foglyok, száma 140en, Diana portugál fregátra hozattak, mely ott a' kikötőben horgonyoz, míg a' kormány nem határoz sorsuk fölött. Mousinho d'Albuquerque, előbb miniszter Palmellával, meliben kapott lövést, remény van azonban felgyógyulásához. Das Antas gróf Saldanha marsal hadtestét követte, az ütközet napján (dec. 22.) négy lieunyire volt csatamezőtől.

Dec. 31kén a' portugál király 's Parker admirál értekezést tartottak, mellyben előbbi megígérte, miszerint Bomfin 's a' fogságba ejtett többi tiszt nem fog haditörvényszék elibe állittatni, sőt királyi kegyelmet nyerendnek. Gonzalez Bravo Madridba visszautazni szándékozik. Lissabonban reméllik, miszerint az nem térend oda többé vissza.

Jan. 1jei tudósítások szerint Saldanha herczeg éjszak felé szándékozott das Antas üzésére. Portóban erélyes intézkedéseket tőnek Saldanha megtámadása visszaverezésére.

**NÉMETORSZÁG.** Berlinből dec. 29kéről írják, mikép a' két év óta szüntelen meg-megújuló hírek egy országgyűlési törvény küszöbön álló kihirdetése iránt most már legfőbb valószínűséget nyernek. Dacára néhány herczeg távollétének, kiknek véleménye 's tanácsai kihallgatását kívánák, ezen kedvez eszme valósitása a' porosz nemzet előtt már igen közelnek látszik.

Legközelebb alkalomnak erre csakugyan a' pénzügyi viszonyokat mondják, miután egy magas személy, ki magát előbbi, jövendő pénzműködések minőségire vonatkozó ígéretek által lekötve érzi, státuscseleokra saját magán-pánztárából nevezetes összegeket előlegezett 's tovább halasztása ezen rendszabálynak már ugyszólván semmi oldalról nem mutatkozik. — Azon nyilatkozvány, melylyet a' három éjszaki hatalom válaszul a' Krakó bekebelezése ellen London és Párizsból tett tiltakozásra közrebesátni szándékozott, tervében hallomás szerint megállapítatott. — Komoly lépések történnek egy egész Németországot magában foglalandó postareform-létesítésre. Valamennyi szövetséges státus részt vesz ez ügyben 's egy congressus, mellyre valamennyi német státus küldend képviselőt, állítólag folyó 1847dik év folytatban fog összehgyülni. Congressus-helyül München említettük, mások Drezdát jelölték ki e' célra.

**BELGIUM.** Brüssel fővárosban az inség a' szegényebb néposztályok közt iszonyu fokra hágott; még soha sem láttak Brüssel utcáin annyi koldust mint jelenleg. A' fűvészterén (Boulevard-botanique) világos nappal halt meg egy szegény nő fagy és éhségtől. Halvány gyermeket tartva karján, bágyadtan ült le a' földre, aztán összereszkadt és meghalt. A' koldusnó teteme a' szegények sírjába, gyermeke kórházba vitetett. Mily kiáltó ellentétet lesznek ennek a' kir. családót látogatandó Montpensier herczeg 's nője fogadására szándokolt udvari ünnepélyek! A' genti gyárak közül számos a' bukás küszöbén áll, némellyike már végső eszközökhez nyult.

**ELEGYHIR.** Algir kormányzója Bugeaud marsal az Algir 's Blidah városok közt építendő vasúthoz megkivántató földkisajátításokat már megrendelé. Közremény szerint ezen vasut nagy befolyással leend a' gyarmatosításra. —

**5ik szám.**

**Árösökkentési hirdetés.**  
(2808, 3569, 3695 k sz. 1846. 79ik szám 1847ik év.) A' nagyméltóságú magy kir. helytartótanácsnak folyó 1847ik évi boldogasszony-hava 4kén kelt 705ik számu kegyes intézvénye következtében a' kir. építési főigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik: hogy a' Duna és Dráva folyóknak 1847ik évben eszközözendő tisztításához szükséges mintegy 192 mázsányi kőtél készítése 's beszolgáltatása, árösökkentés után a' legkevesebb kivánónak fog átengedtetni.

A' szerződésre hajlandók ennél fogva, kik egyszerűen a' patinai mustrakendert magokkal hozni és 300 forintot pengőben bálnapenzül az árösökkentés előtt készpénzben letenni kötelezetteknek, folyó évi február 5én reggeli 9 órakor a' magy. kir. építési főigazgatóság épületében megjelenni, olly

megjegyzéssel szözlittatnak fel: hogy a' bálnapenz azon árveréshez járulónak, kik a' szerződést meg nem nyerik, az árösökkentés bevégezése után azonnal vissza fog adatni; ellenben a' szerződőknek biztosítékul be fog számíttatni.

Az említett biztosíték, mely a' szerződési pénzüszvegnek száztóli tizedét fogja tenni, akár kamatos statuspapirok, akár házakra vagy telkekre törvényes idomban szerzett bizonyítványok által kieseríltethetik.

A' szerződési feltételek az árösökkentés napján nyilvánosan felolvastatnak; de addig is a' kir. építési főigazgatóságnál hivatalos órákban mindennap megtekinthetők.

Későbbi árösökkentési ajánlatok semmi esetre sem fogadtatnak el. — A' kir. építési főigazgatóság által Budán 1847ik évi január 11kén. 2—3

**Arverési hirdetés.**

(143ik sz. 1847.) Folyó 1847ik évi január 29én szokott délelőtti 's délutáni órákban reggeli kilencztől kezdve eladatni fognak árverés után készpénzletés mellett, a' kir. hajózási raktárban a' tabáni vonalon kívül: többféle sa- és vasnemű eszközök, ugyszinte avult különféle kötelek 's nagyobb hajóhorgonyok. A' venni szándékozók tehát a' kijellett napon a' fenérintett kir. raktárhoz hivatalosok. — A' magy. kir. építési főigazgatóság által. Budán 1847ik évi január 11én. 2—3

nalon kívül: többféle sa- és vasnemű eszközök, ugyszinte avult különféle kötelek 's nagyobb hajóhorgonyok. A' venni szándékozók tehát a' kijellett napon a' fenérintett kir. raktárhoz hivatalosok. — A' magy. kir. építési főigazgatóság által. Budán 1847ik évi január 11én. 2—3

**ÉRTESÍTŐ.**

1847.

Egy tudományos képzettségű kath. hitű magyár ifju — ki minden tanulmányból, a' Philosophiát sem véve ki; 's a' német nyelvből is oktatást képes adni, — valamely előkelő családnál mint házioktatót kíván föllépni. Bővebben értesülhetni a' szerkesztőségénél. —

A' pesti nőegyesület csütörtök január 21től kezdve minden héten háromszor, tudniillik: hétfőn, csütörtökön és szombaton raponként 600 valódi szegénynek főit élteti fog kiszolgáltatni következő helyeken: a' L. p. templom melletti városi mázsaház udvarában, az evangélicus és református tanodák épületében, végre az ugynevezett ezédulaházban a' kerepesi uton. — A' kenyértelenségre jutottak tehát oda utatitának, hogy a' fen kitétt napokon délelőtti 10 órakor Derra Irma nőegyleti másodelnökő lakján, a' lánchid melletti Nákóféle házban nyerendő utalvány végett magokat jelentsék, hogy így a' fen kijellett helyeken délben 12től 1ig a' magok ételilletvényét a' vehessék. A' tisztelt közönség pedig megkérétek, hogy az éhező szegényeknek, kik olvasni aligha tudnak, ezen hírt mielőbb tudtára adni sziveskedjék. — Ugyanazon egyesület egyszerűen arról gondoskodék, hogy a' hajlék nélküli szegények fűtött szobákban alvóhelyet találhassanak, mihez a' t. ez. polgármester és főkapitány urak legnagyobb készséggel megédkeztek nyujtani sziveskedtek. Pesten január 14én 1847. A' pesti nőegylet meghagyatából Károlyi Lajos titoknok. 1—3

Azon nemesi curialis ház, mely Németben t. ns Tolna vármegye helységében létezik, a' néhai Bús Erzsébet utódi köztörténeendő osztály és erre vonatkozó birói ítéletek következtében folyó 1847ik évi ápril 19ik napján a' hozzá tartozó nagyobb-szerű udvartelekkel, kerttel és épületekkel együtt nyilvános árverés útján eladandó levén, ez általam ezuttal közhírré tétetik Ozorán, január 15kén 1847. Miltenberger Miklós táblabíró, mint a' választottsági és osztoztató bíróság által megbízott végrehajtó.

Dunavizállás: Budán, jan. 18kán: 5' 8" 0" az 0 felett.